

Rozvoj cestovního ruchu v okrese Púchov

Peter Valach

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Peter Valach**
Osobní číslo: **M12405**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Rozvoj cestovního ruchu v okrese Púchov**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Proveďte literární rešerši vztahující se k tématu rozvoje cestovního ruchu.
- Objasněte základní pojmy týkající se oblasti cestovního ruchu.
- Definujte základní právní úpravu v oblasti cestovního ruchu.

II. Praktická část

- Zpracujte socioekonomickou analýzu města Púchov.
- Analyzujte současný stav cestovního ruchu v okrese Púchov.
- Na základě analýzy vypracujte návrh na rozvoj cestovního ruchu v okrese Púchov.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40**

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BOROVSKÝ, Juraj et al. Cestovní ruch: trendy a perspektivy. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008, 280 s. Ekonomie. ISBN 978-80-8078-215-3.

GOELDNER, Charles R. et al. Cestovní ruch: principy, příklady, trendy. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2014, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2.

ROBINSON, Peter et al. Tourism. 1st ed. Oxfordshire: CAB International, 2013, 525 p. ISBN 978-17806-4297-0.

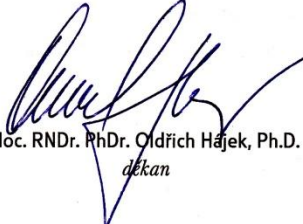
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Markéta Slováková**

Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **15. února 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **16. května 2016**

Ve Zlíně dne 15. února 2016

doc. RNDr. PhDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
děkan

Mgr. Jiří Novosák, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s přípoští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cieľom tejto bakalárskej práce je zatraktívnenie okresu Púchov v oblasti cestovného ruchu. Teoretická časť definuje cestovný ruch, rozoberá Stratégiu rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike. Nasleduje praktická časť, ktorá začína socioekonomickou analýzou mesta Púchov a pokračuje kapitolou zameranou na cestovný ruch v okrese Púchov, na ktorú nadväzuje analýza súčasného stavu cestovného ruchu v okrese Púchov. Posledné dve kapitoly popisujú postup realizácie projektov a to návrhu na vytvorenie skanzenu a jeho rekonštrukciu a umiestnenie informačnej tabule na vrchu Hradisko.

Kľúčové slová: cestovný ruch, rozvoj, skanzen, informačná tabula, jarmok

ABSTRACT

The aim of this thesis is to make the tourism of the district Puchov more attractive. The theoretical part defines tourism, discusses the strategy of tourism development in Slovakia. The next chapter is dedicated to focus of the tourism in district Puchov. The practical part begins with a socio-economic analysis of the town Puchov, which is followed by analysis of the tourism business in this region. The final two chapters describe the procedure of the implementing the projects about the location of the billboard on the top of Hradisko and a plan of creating the open-air museum and its reconstruction.

Keywords: Tourism, Development, Open-air Museum, Billboard, Market

Motto:

„Na konci vždy všetko dobre dopadne.

Ak to dobre nedopadlo,

Tak to potom ešte nie je koniec.“

John Lennon

OBSAH

ÚVOD	10
CIELE A METÓDY SPRACOVANIA PRÁCE	12
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 ZÁKLADNÉ POJMY V OBLASTI CESTOVNÉHO RUCHU	14
1.1 DEFINÍCIA CESTOVNÉHO RUCHU	14
1.2 POJMY V CESTOVNOM RUCHU	15
1.2.1 Subjekt	15
1.2.2 Objekt.....	15
1.2.3 Cestujúci	16
1.2.4 Návštevník	16
1.2.5 Turista.....	16
1.2.6 Výletník.....	16
1.3 DOMÁCI CESTOVNÝ RUCH.....	16
1.4 AKTÍVNY CESTOVNÝ RUCH.....	16
1.5 PASÍVNY CESTOVNÝ RUCH.....	16
1.6 VNÚTORNÝ, NÁRODNÝ A MEDZINÁRODNÝ CESTOVNÝ RUCH	17
1.7 ROZDELENIE FORIEM CESTOVNÉHO RUCHU.....	17
1.8 HISTÓRIA CESTOVNÉHO RUCHU.....	17
1.8.1 Prvopočiatky cestovného ruchu.....	18
1.8.2 Začiatky moderného cestovného ruchu	18
1.8.3 Novodobý cestovný ruch	19
1.8.4 Súčasnú obdobie	19
2 STRATÉGIA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	20
2.1 CESTOVNÝ RUCH NA SLOVENSKU	20
2.1.1 Kúpeľníctvo na Slovensku	21
2.1.2 Prírodné bohatstvo Slovenska	22
2.1.3 Pamiatky a kultúra Slovenska	22
2.2 PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE VLÁDY SR NA ROKY 2012 - 2016.....	23
2.3 POROVNANIE CESTOVNÉHO RUCHU KRAJÍN V4 A RAKÚSKA	24
2.4 ZÁKON ČÍSLO 91/2010 Z. Z. O PODPORE CESTOVNÉHO RUCHU.....	25
2.4.1 Oblastná organizácia cestovného ruchu.....	25
2.5 SLOVENSÁ AGENTÚRA PRE CESTOVNÝ RUCH	25
2.5.1 Marketingová stratégia Slovenskej agentúry pre cestovný ruch na roky 2014 - 2020	26
2.6 MIESTNA AKČNÁ SKUPINA NAŠE POVAŽIE	27
2.7 PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE SLOVENSÁ REPUBLIKA - ČESKÁ REPUBLIKA 2014 - 2020.....	27
2.7.1 Európsky fond regionálneho rozvoja.....	28
2.7.2 Nenávratný finančný príspevok.....	28

2.8	OBČIANSKE ZDRUŽENIE.....	28
2.9	REGIONÁLNI ROZVOJOVÁ AGENTURA VÝCHODNÍ MORAVY	28
2.10	MÚZEUM JIHOVÝCHODNÍ MORAVY V ZLÍNĚ	29
II PRAKTICKÁ ČÁST		30
3	SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MESTA PÚCHOV	31
3.1	POLOHA MESTA	31
3.2	HISTÓRIA.....	31
3.3	PAMIATKY	32
3.3.1	Farský kostol všetkých svätých.....	32
3.3.2	Púchovská skala	33
3.3.3	Kaplnka Augustína Balogha	34
3.3.4	Župný dom	34
3.4	DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	35
4	ZAMERANIE CESTOVNÉHO RUCHU V OKRESE PÚCHOV	36
4.1	NIMNICA.....	36
4.2	VODNÁ NÁDRŽ PRIEHRADA MLÁDEŽE	37
4.3	ŠPORT.....	37
4.3.1	Turistika	37
4.3.2	Cykloturistika	38
4.4	KULTÚRA.....	38
4.5	HRAD LEDNICA.....	39
4.5.1	História.....	39
4.5.2	Súčasnosť	39
4.6	SLOVENSKÉ SKLÁRSKE MÚZEUM V LEDNICKÝCH ROVNIACH	39
4.6.1	Park v Lednických Rovniach	40
5	ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU CESTOVNÉHO RUCHU V OKRESE PÚCHOV	41
5.1	JARMOKY.....	41
5.1.1	Púchovský jarmok	41
5.1.2	Mikulášsky jarmok v Púchove	42
5.1.3	Veľkonočný jarmok v Púchove.....	42
5.1.4	Ondrejský jarmok v Lysej pod Makytou	42
5.1.5	Belušský jarmok	42
5.1.6	Vyhodnotenie jarmokov.....	43
6	NÁVRH NA VYTVORENIE SKANZENU A JEHO REKONŠTRUKCIU	45
6.1	HISTÓRIA	45
6.1.1	Druhá polovica 18. storočia až rok 1926	45
6.1.2	Roky 1926 až 1940	46
6.1.3	Roky 1940 až po súčasnosť.....	46
6.1.4	Súčasnosť	46
6.2	NÁVRH SKANZENU OBUVNÍCKEJ DIELNE.....	46
6.2.1	Projekt.....	47
6.2.2	Podujatia a akcie.....	47
6.2.3	Cieľová skupina návštevníkov	47

6.2.4	Anketa.....	48
6.2.5	Financovanie	50
6.2.6	Realizácia.....	52
7	UMIESTNENIE INFORMAČNEJ TABULE NA VRCHU HRADISKO	53
7.1	HISTÓRIA.....	53
7.2	INFORMAČNÁ TABUĽA.....	54
7.2.1	Umiestnenie.....	54
7.2.2	Technický výkres informačnej tabule.....	55
7.2.3	Financovanie	55
7.2.4	Realizácia.....	55
	ZÁVER	56
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	61
	ZOZNAM GRAFOV	62
	ZOZNAM TABULIEK	63
	SEZNAM PŘÍLOH	64

ÚVOD

Cestovný ruch je neoddeliteľnou súčasťou života ľudí. V dnešnej dobe je to rýchlo sa rozvíjajúce odvetvie. Preto je potrebné priniesť rozvoj cestovného ruchu aj do regiónu Púchov, ktorý má výborné predpoklady na jeho rozvoj. K týmto predpokladom patrí výhodná poloha z hľadiska cestovania, dostupnosť vďaka rozvinutej dopravnej sieti, zmodernizovanej železničnej stanici, blízkosti diaľnice D1 a hraničného prechodu Lysá pod Makytou - Střelná. Krásna okolitá príroda zasahujúca do chránených krajinných oblastí, dostupnosť minerálnych prameňov, mestské tradície a bohatá história sú ďalšími predpokladmi pre rozvoj cestovného ruchu v okrese Púchov. Problémom však je, že mesto sa modernizuje, čo by samo o sebe problémom nebolo, avšak neostáva žiadna historická časť mesta, ktorá by zachovávala jeho minulosť aj pre budúce generácie.

Reakciou na to je vytvorenie a rekonštrukcia skanzenu v meste Púchov a umiestnenie informačnej tabule na neďalekom vrchu Hradisko, aby bola zachovaná história mesta a jeho okolia.

Vďaka projektu vytvorenia a rekonštrukcie skanzenu bude zachovaná aspoň časť histórie mesta, tradícií ľudí žijúcich v ňom a v jeho okolí. Dom, na ktorý je návrh skanzenu smerovaný, vzbudzuje u ľudí záujem. Ich reakcie na vytvorenie a rekonštrukciu skanzenu sú zväčša pozitívne, čo je jedným z dôvodov výberu témy bakalárskej práce.

Pôvodný cieľ bakalárskej práce bol návrh na vybudovanie rozhľadne na vrchu Hradisko, ale po kontaktovaní Krajského pamiatkového úradu v Trenčíne a dohovore s nadšencami histórie slovanských a keltských hradísk, bol cieľ zmenený na umiestnenie informačnej tabule na vrchu Hradisko. Záujem turistov o oblasť v okolí vrchu Hradisko, ale neznalosť minulosti a zaujímavostí tohto miesta, je ďalším dôvodom výberu témy bakalárskej práce.

Pri riešení projektu umiestnenia informačnej tabule na vrchu Hradisko je problémom poloha umiestnenia tabule, pretože vrch Hradisko tvorí národnú kultúrnu pamiatku. Vrchol Hradiska zasahuje do dvoch katastrálnych území, čo komplikuje výber miesta, kde informačná tabuľa bude stáť.

Bakalárska práca je snahou nezastavovať neustálu modernizáciu mesta, ale prispieť k zachovaniu určitej historickej a tradičnej hodnoty mesta, ktorá by odrážala jeho minulosť.

Teoretická časť popisuje cestovný ruch, rozoberá Stratégiu rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike. Praktická časť je zameraná na okres Púchov a nakoniec v návrho-

vej časti sú predložené dva projekty na rozvoj cestovného ruchu v okrese a zachovanie jeho histórie. Projekty popisujú to návrhu na vytvorenie skanzenu a jeho rekonštrukciu a umiestnenie informačnej tabule na vrchu Hradisko.

CIELE A METÓDY SPRACOVANIA PRÁCE

Hlavným cieľom bakalárskej práce je prispieť k rozvoju cestovného ruchu v okrese Púchov pomocou obnovení historických pamiatok v okrese. Na dosiahnutie hlavného cieľa boli vypracované dva projekty. Prvým z nich je návrh na vytvorenie a rekonštrukciu skanzenu v meste Púchov. Druhým projektom je umiestnenie informačnej tabule na vrchu Hradisko.

V bakalárskej práci sú použité dve analýzy, z ktorých jedna je socioekonomická analýza mesta Púchov. Je rozdelená na viaceré časti, ktorými sú poloha mesta, vďaka ktorej je dôležitým dopravným uzlom už od minulosti, jeho história, siahajúca až do doby kamennej, pamiatky a dopravná infraštruktúra, ktorá je jedným z hlavných faktorov cestovného ruchu.

Druhá analýza skúma súčasný stav cestovného ruchu v okrese Púchov, pričom je zameraná pravdepodobne na najväčšiu atrakciu regiónu a tou sú jarmoky, ktoré sú lákadlom pre množstvo návštevníkov z blízkeho či ďalekého okolia. Zistenia z jarmokov sú uvedené do tabuľky, z ktorej je vygenerované grafy a poukazujúce na značný finančný rozdiel pri organizácii jarmokov v jednotlivých obciach okresu Púchov, pri porovnaní s počtom predávajúcich na jarmokoch.

Ďalšou použitou metódou spracovania bakalárskej práce sú rozhovory s úradníkmi na mestskom úrade v Púchove, ktoré sa uskutočnili za účelom zistenia potrebných informácií pre analýzu súčasného stavu cestovného ruchu v okrese Púchov a na katastrálnom úrade v Púchove. Na obecnom úrade v Beluši a v Lysej pod Makytou prebiehali telefonické rozhovory, takisto slúžiace k zisteniu informácií o jarmokoch konajúcich sa v obciach, ale prebiehala aj e-mailová komunikácia napríklad s Krajským pamiatkovým úradom v Trenčíne, ohľadom získania súhlasu na vybudovanie rozhl'adne na vrchu Hradisko. Súhlas bol zamietnutý, čo bolo podnetom na kontaktovanie miestnych nadšencov histórie slovanských a keltských hradísk a vytvorenie projektu na umiestnenie informačnej tabule na vrchu Hradisko.

Anketa je ďalšou metódou spracovania bakalárskej práce, ktorá prispieva informáciami o štruktúre a o počte možných návštevníkov skanzenu počas Veľkonočného jarmoku v Púchove. Anketa bola vykonaná ústnou formou na Veľkonočnom jarmoku v Púchove v roku 2016, pričom odpovede respondentov boli zaznačené a neskôr uvedené do tabuliek, z ktorých boli vytvorené grafy pre lepšiu prehľadnosť.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÉ POJMY V OBLASTI CESTOVNÉHO RUCHU

Cestovný ruch je v posledných rokoch rýchlo sa rozvíjajúci fenomén. Nachádza sa v rôznych podobách v každej krajine na celom svete. Začnúc od izolovanej Severnej Kórei až po neobývané regióny ako je Antarktída. Pod pojmom cestovný ruch si môžeme predstaviť rôzne aktivity, ako je rodinná dovolenka, školský výlet, vedecké expedície alebo náboženské púte. (Robinson, 2013)

1.1 Definícia cestovného ruchu

Vo všeobecnosti zahŕňa pojem cestovný ruch cestovné a pohybové aktivity ľudí, ktoré netrávajú dlhšie ako jeden rok a sú uskutočňované mimo obvyklého bydliska. Slúži na využitie voľného času, obchodné cesty a iné účely. (Borovský, 2008, s. 11)

Podľa Ryglovej (2009, s. 9) môže mať definícia cestovného ruchu rôzne podoby. Odlišný pohľad naň bude mať spotrebiteľ v cestovnom ruchu a iný zase podnikateľ v cestovnom ruchu. Popisuje dve roviny cestovného ruchu a to oblasť spotreby, čo znamená, že cestovný ruch slúži na uspokojovanie potrieb. Druhá rovina je oblasť podnikateľských príležitostí. Cestovný ruch je súčasť ekonomiky spoločnosti. Z toho vyplýva: „... že cestovný ruch sa prejavuje ako mnohostranný spoločenský ekonomický jav.“

K zjednoteniu názorov na definíciu cestovného ruchu došlo na konferencii Svetovej organizácie cestovného ruchu (WTO - World Tourism Organization), ktorá sa konala v Ottawe v roku 1991. Zároveň sa vymedzila väčšina používaných pojmov. (Ryglová, 2009, s. 11)

WTO prijala definíciu cestovného ruchu podľa Anglickej spoločnosti pre cestovný ruch, ktorá ho v roku 1967 definovala takto: „... činnosť osoby cestujúcej na prechodnú dobu do miesta, ktoré leží mimo jej bežného prostredia života (bydliska) a práce, a to na kratšiu dobu, pričom hlavný účel cesty v navštívenom mieste je iný ako výkon zárobkovej činnosti. Obsahuje akékoľvek aktivity iného významu.“ (Borovský, 2008, s. 11)

Medzinárodné združenie vedeckých pracovníkov cestovného ruchu (AIEST - Association Internationale d'Experts Scientifiques du Tourisme) definuje cestovný ruch: „ako súhrn javov a vzťahov, ktoré vyplývajú z cestovania alebo pohybu osôb, pričom miesto pobytu nie je trvalým miestom bydliska a zamestnania.“ (Ryglová, 2009, s. 11)

Podľa Borovského (2008, s. 12) je potrebné cestovný ruch vnímať v spolupráci 3 čiastkových prvkov.

- Ubytovanie a stravovanie,
- Atrakcie,
- Sprostredkovatelia a organizátori cestovného ruchu.

Medzi tieto prvky nepriraduje dopravu, ale jej kvalita je dôležitým ukazovateľom určujúcim dostupnosť destinácii.

Ryglová (2009, s. 10) chápe cestovný ruch ako priemysel, ktorý poskytuje všetky služby spojené s cestovaním a turistikou:

- Ubytovacie služby: hotely, ubytovne, penzióny, apod.
- Sprostredkovatelia cestovného ruchu: cestovné kancelárie, agentúry, organizátori konferencií, apod.
- Stravovacie služby
- Destinačné organizácie: národné turistické centrály, regionálne centrá, turistické asociácie, apod.
- Atrakcie: národné parky, kultúrne a historické zaujímavosti, športové centrá, apod.
- Doprava: automobilová a autobusová, železničná, letecká, lodná, požičovne vozidiel.

1.2 Pojmy v cestovnom ruchu

Aby sme pochopili zložitosť cestovného ruchu je potrebné rozumieť spojeniu medzi subjektom a objektom. (Ryglová, 2009, s. 10)

1.2.1 Subjekt

Je to účastník cestovného ruchu. Medzi subjekty zaraďujeme:

- Orgány a organizácie zaoberajúce sa cestovným ruchom,
- Pracovníkov pracujúcich v oblasti cestovného ruchu,
- Účastníkov cestovného ruchu. (Ryglová, 2009, s. 10)

1.2.2 Objekt

Je to miesto prechodného pobytu. Medzi objekty zaraďujeme:

- Rekreačné priestory,
- Materiálne - technické základne,
- Služby, tovar a voľné statky. (Ryglová, 2009, s. 10)

1.2.3 Cestujúci

Definícia cestujúceho podľa Borovského (2008, s. 13): „Cestujúci je osoba na ceste medzi dvoma alebo viacerými krajinami, resp. medzi dvoma alebo viacerými miestami v rámci svojej krajiny trvalého pobytu.“

1.2.4 Návštevník

Osoba, ktorá cestuje na miesto iné ako je jej zvyčajné miesto pobytu. Cesta musí byť kratšia ako 1 rok. Rozoznávame návštevníkov domácich a zahraničných, pokiaľ tento zostane na mieste ubytovaný aspoň jednu noc hovoríme o turistovi. Ak návštevník neostane ubytovaný aspoň jednu noc na navštívenom mieste hovoríme o jednodňovom návštevníkovi. (Borovský, 2008, s. 13)

1.2.5 Turista

Návštevník, ktorý sa zdrží na mieste mimo svojho bežného prostredia minimálne 24 hodín, avšak nie dlhšie ako jeden rok. (Ryglová, 2009, s. 11)

1.2.6 Výletník

Jednodenný návštevník, ktorý sa zdrží na mieste mimo svojho bežného prostredia menej ako 24 hodín, bez toho aby tam prenocoval. (Ryglová, 2009, s. 11)

Goeldner (2014, s. 7) označuje jednodňového návštevníka ako pasanta. Taktiež uvádza príklady ako jednodenní návštevníci hradov, galérií, múzeí, slávností apod.

1.3 Domáci cestovný ruch

Zahŕňa aktivity občanov, ktorý sa pohybujú mimo svojho zvyčajného prostredia, ale v rámci danej krajiny, v ktorej majú svoj trvalý pobyt. (Borovský, 2008, s. 13)

1.4 Aktívny cestovný ruch

Zahŕňa aktivity občanov, ktorý sa pohybujú mimo svojho zvyčajného prostredia, a v krajine, v ktorej nemajú svoj trvalý pobyt. (Borovský, 2008, s. 13)

1.5 Pasívny cestovný ruch

Zahŕňa aktivity občanov, ktorý sa pohybujú mimo svojho zvyčajného prostredia a mimo krajiny v ktorej majú svoj trvalý pobyt. (Borovský, 2008, s. 13)

1.6 Vnútorný, národný a medzinárodný cestovný ruch

Vnútorný sa skladá z domáceho a aktívneho cestovného ruchu, národný sa skladá z domáceho a pasívneho cestovného ruchu a medzinárodný sa skladá z aktívneho a pasívneho cestovného ruchu. (Borovský, 2008, s. 13)

1.7 Rozdelenie foriem cestovného ruchu

Autorka Ryglová (2009, s. 12 a 13) rozdeľuje formy cestovného ruchu na základný cestovný ruch, ktorý tvoria primárne potreby a špecifický cestovný ruch, ktorý uspokojujú najrozličnejšie potreby, ktoré sa neustále vyvíjajú spolu s tým ako sa vyvíja spoločnosť. Medzi základné formy cestovného ruchu patrí:

- Rekreačný - sústreďuje sa na oddych a na obnovenie energie vo vhodnom prostredí.
- Kultúrne poznávací - jeho cieľom je uspokojenie potrieb po poznaní histórie, kultúry, tradícií, zvykov apod.
- Športovo turistický - jedná sa o účasť ľudí na športových podujatiach, či už aktívnu alebo pasívnu.
- Liečebný a kúpeľný - je zameraný na liečbu, oddych a regeneráciu.

K špecifickým formám cestovného ruchu sa priradzuje: Mládežnícky, seniorov, rodinný, mestský, vidiecky, kongresový, náboženský, gastronomický, cykloturistika, rybolov apod.

Borovský (2008, s. 11) uvádza, že formy cestovného ruchu sa dajú klasifikovať podľa:

- Účelu návštev - využitie voľného času, dovolenky, športové, zdravotné, kultúrne, pracovné cesty apod.
- Trvania pobytu - víkendové pobyty, pracovné cesty alebo dovolenkové pobyty
- Charakteru ciest - zahraničné alebo domáce
- Typu destinácie - mestské, vidiecke, prímorské alebo horské
- Vzdialenosti ciest - dlhé alebo krátke
- Vekovej štruktúry účastníkov - deti, mládež, rodiny, seniory

1.8 História cestovného ruchu

Ryglová (2009, s. 17 a 18) píše, že cesty sa uskutočňovali najčastejšie z dôvodov obchodných, vojenských, poznávacích a prestížnych. Vývoj cestovného ruchu sa zvyčajne rozdeľuje do štyroch etáp:

- Prvopočiatky cestovného ruchu (480 pred n. l. až do 16. storočia)
- Začiatky moderného cestovného ruchu (17. storočie až 19. storočie)
- Novodobý cestovný ruch (po 1. svetovej vojne až do roku 1989)
- Súčasný obdobia (po roku 1990)

Podľa Goeldnera (2014, s. 34) patria medzi najstarších cestovateľov Egypta, ktorí uskutočňovali zábavné plavby už pred päť tisíc rokmi. Ďalšími starovekými turistami boli Gréci, ktorí zanechávali na navštívených miestach svoje mená vyryté do kameňa.

Cestovný ruch sa začal rozvíjať vďaka vynálezu peňazí a rozvoju trhu. Samozrejme ďalší prevratný vynález, ktorý taktiež neoceniteľne pomohol rozvoju cestovného ruchu je koleso a písmo. Za všetky tieto vynálezy vďačíme Sumerom. (Goeldner, 2014, s. 33 - 35)

Toto potvrdzuje aj Robinson (2013, s. 4), podľa ktorého cestovali Sumeri už 4000 rokov pred n. l. Ako ďalších starovekých cestovateľov uvádza aj Rimanov, ktorý cestovali kvôli obchodu, náboženstvu, zdraviu a pre potešenie. Uvádza, že kvôli starovekým olympijským hrám sa cestovalo cez egejské more, čo môže byť prvý športový cestovný ruch.

1.8.1 Prvopočiatky cestovného ruchu

V staroveku cestovali najmä Egypta, Gréci a Rimania. V stredoveku si mohli dovoliť cestovať predovšetkým bohatí šľachtici, kupci a mešťania. Najznámejším cestovateľom z 13. storočia bol Marco Polo, ktorý strávil sedemnášť rokov v Číne. V 15. storočí bolo tiež množstvo významných moreplavcov, ku ktorým patrili: Kryštof Kolumbus, Vasco da Gama a Amerigo Vespucci. (Ryglová, 2009, s. 18)

1.8.2 Začiatky moderného cestovného ruchu

Pre rozvoj cestovného ruchu je potrebná sloboda pohybu, ktorú mali šľachtici a kupci v 17. až 18. storočí. Počas priemyselnej revolúcie na konci 17. storočia bol dopyt po novej pracovnej sile a tak sa zrušilo obmedzenie voľnosti pohybu. Zároveň technický pokrok viedol k vzdelávaniu a získavaniu odborných skúseností. Dôležitým míľnikom v cestovnom ruchu bol rok 1827, kedy Karl Baedeker vydal prvého knižného sprievodcu, aby uľahčil cestovanie aj stredným vrstvám. (Ryglová, 2009, s. 18)

Prvú cestovnú kanceláriu založil Thomas Cook v Anglicku v roku 1841 a tak rozvinul organizovaný cestovný ruch. Mnohé jeho metódy sa používajú doteraz. Jeho metódy kladú dôraz na kvalitu, spoľahlivosť, zodpovednosť a odborné znalosti apod.

V prvej polovici 19. storočia sa cestovného ruchu mohli zúčastňovať najmä najbohatšie vrstvy spoločnosti ako je šľachta, cirkev alebo buržoázia. Počas celého 19. storočia sa rozvíjalo najmä kúpeľníctvo a cesty za poznáním. Kúpeľníctvo je na vrchole až v druhej polovici 19. storočia. Veľký rozmach prežíva aj rozvoj dopravy a to najmä železničnej a v druhej polovici tisícročia boli položené aj základy cestnej dopravy (koniec 19. storočia). (Ryglová, 2009, s. 18 a 19)

Podľa Goeldnera (2014, s. 53) v roku: „1841 Thomas Cook vypravuje špeciálny exkurzný vlak o 570 miestach z Leicesteru do Loughborough v Anglicku (cca 20 km).“

1.8.3 Novodobý cestovný ruch

Cestovný ruch v 20. storočí výrazne ovplyvnili svetové vojny a svetová hospodárska kríza. Preto môžeme samostatne sledovať jeho vývoj medzi vojnami a po druhej svetovej vojne, kedy sa rozvíjal odlišne v politických blokoch. Výrazný rozvoj bol zaznamenaný vďaka zlepšujúcej sa cestnej (autobusovej) a leteckej osobnej doprave. (Ryglová, 2009, s. 19)

Goeldner (2014, s. 53) uvádza: „1918 Deutsche Lufthansa uskutočňuje prvú pravidelnú leteckú prepravu cestujúcich z Berlína do Lipska a Výmaru.“

1.8.4 Súčasný obdobia

Súčasný obdobia je v cestovnom ruchu poznamenané mohutným rozvojom dopravy. Taktiež rastie fond voľného času a zlepšuje sa sociálna situácia obyvateľstva, vďaka čomu môžu cestovať všetky vrstvy spoločnosti. Zároveň vznikajú nové podoby cestovného ruchu ako je agroturistika alebo dobrodružný cestovný ruch. (Ryglová, 2009, s. 19)

Goeldner (2014, s. 54) označuje súčasný obdobia cestovného ruchu ako „vek cestovania“, kedy sa dá naplánovať a zorganizovať aj tá najkomplikovanejšia cesta jednoduchým zdvihnutím telefónu. Toto začalo od roku 1994, kedy bol otvorený podmorský železničný tunel pod prielivom La Manche, ktorý umožnil cestu vlakom medzi Anglickom a Francúzskom. V roku 2001 sa cestovný ruch rozvinul natoľko, že Dennis Tito sa stal prvým pasažierom, ktorý si zaplatil cestu do kozmu. A v roku 2006 sa prvou platiacou vesmírnou turistkou stala Iránska obyvateľka Anúše Ansariová. Cestovný ruch bol poznačený v 2008 celosvetovou finančnou krízou.

2 STRATÉGIA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Posledným dokumentom v cestovnom ruchu bola „Nová stratégia rozvoja cestovného ruchu SR do roku 2013.“ Jej podstatou bolo zvyšovanie konkurencieschopnosti cestovného ruchu pri lepšom využívaní potenciálu. Zároveň sa zameriava na vyrovnávanie regionálnych disparít a tvorbu nových pracovných miest. Bola schválená vládou SR uznesením číslo 417 z 9. Mája 2007. Táto stratégia však bola v roku 2011 zrušená: „preto je potrebné prijať novú stratégiu tak, ako to stanovuje Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 - 2016.“ (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 11)

Dôležitosť cestovného ruchu potvrdzujú aj experti zo Svetovej organizácie cestovného ruchu, pretože jeho význam neustále rastie a v budúcnosti môže patriť k najvýznamnejším odvetviam. Podstatnými ukazovateľmi cestovného ruchu sú vznik nových pracovných príležitostí, pozitívny vplyv na ekonomicko-sociálny rozvoj regiónov a vplyv na platobnú bilanciu. Je jedným z najdôležitejších nástrojov znižovania nezamestnanosti v regiónoch a disparít medzi regiónmi. Avšak najdôležitejším prínosom cestovného ruchu pre ekonomiku štátu je jeho devízový efekt. (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 11)

2.1 Cestovný ruch na Slovensku

Cestovný ruch má na Slovensku od roku 1998 prevažne pozitívne výsledky. Počet návštevníkov v ubytovacích zariadeniach rástol, až na rok 2009 kedy sa naplno prejavila svetová hospodárska a finančná kríza. Následne od roku 2010 sa počet turistov stabilizoval a opäť začal postupne rásť. Rast bol vyšší u domácich než u zahraničných návštevníkov. Na Slovensku prevažujú v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu domáci návštevníci nad tými zo zahraničia. (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 11)

Podľa Slovenskej agentúry pre cestovný ruch (2013, s. 9) mal počet ubytovaných návštevníkov od roku 2000 až po rok 2008 priemerný ročný rast o 5 %, pričom v roku 2008 bola prekonaná hranica 4 milióny ubytovaných návštevníkov na Slovensku.

„Najviac návštevníkov prišlo v roku 2012 na Slovensko z okolitých štátov.“ Najvyšší počet návštevníkov pochádza z Českej republiky, ktorý tvoria až jednu tretinu z celkových pre-

nocovaní zahraničných turistov v ubytovacích zariadeniach na Slovensku. Druhým významným zdrojovým trhom je Poľsko. Po svetovej hospodárskej a finančnej kríze sa poľský návštevníci už nevracajú v takej miere. V počte návštevníkov je na treťom mieste Nemecko za ním nasleduje Rakúsko, Maďarsko a Taliansko. (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 12)

Podobne ako v roku 2011 aj v roku 2012 tvoril podiel cestovného ruchu na HDP 2,5 %. Podiel cestovného ruchu na HDP v štátoch EÚ tvorí viac ako 5 %, čo znamená, že Slovensko je výrazne pod touto hodnotou. (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 12)

Počet ubytovacích zariadení bol v roku 2012 na Slovensku 3 643 s kapacitou 163 898 lôžok. Z celkového počtu ubytovacích zariadení tvorí 659 hotelov. „ Využitie kapacít je v priebehu roka veľmi kolísavé vzhľadom na výrazný vplyv sezónnosti. Celoročné využitie kapacity ubytovacích zariadení na Slovensku je veľmi nízke.“ Využitie stálych lôžok má klesajúci charakter. Aj napriek tomu niektoré kraje zaznamenali nárast. Jedná sa o Bratislavský kraj, ktorý v roku 2012 navštívilo 939 328 turistov, z toho 601 850 bolo zo zahraničia. Vysokú návštevnosť zaznamenali aj Žilinský a Prešovský kraj. V Bratislavskom kraji prevažujú krátkodobé pobyty, zatiaľ čo v Žilinskom a Prešovskom kraji sú to dlhodobé pobyty, ktoré majú prevažne kúpeľný či dovolenkový charakter. (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 13)

Výskumy Slovenskej agentúry pre cestovný ruch na roky 2011 - 2013 dokazujú spokojnosť zahraničných návštevníkov. Viac ako 35 % zahraničných návštevníkov bolo veľmi spokojných a viac ako 42 % bolo spokojných. Podľa výskumu medzi najpozitívnejšie prvky Slovenska ako krajiny cestovného ruchu patria (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 13):

- Krásne scenérie a prírodné atraktivity,
- Kultúrne a historické atraktivity,
- Tradície a originalita,
- Odpočinok a únik.

2.1.1 Kúpeľníctvo na Slovensku

Dôležitú úlohu v Slovenskom cestovnom ruchu zohrávajú liečebné kúpele. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (2013, s. 14) sa vyjadrilo

o kúpeľoch takto: „Kúpeľná starostlivosť je súčasne synonymom prevencie a investícií do vlastného zdravia. Bohatstvo v podobe prírodných liečivých zdrojov posúva Slovensko na stupienkoch obľúbenosti ako destinácie cestovného ruchu.“ Na Slovensku je 21 prírodných liečebných kúpeľov a 9 kúpeľných liečební. Väčšina z nich má dlhú tradíciu a fungujú už niekoľko storočí. Nachádza sa v nich takmer 90 ubytovacích zariadení, ktoré sú omnoho viac využívané oproti ostatným ubytovacím zariadeniam. V priemere to je viac ako 60 %. V roku 2012 sa v nich ubytovalo viac ako 256 380 hostí a počet prenocovaní bol 2 381 599.

2.1.2 Prírodné bohatstvo Slovenska

Veľký význam v cestovnom ruchu má aj slovenská príroda. Lesy pokrývajú až 36 % z celkovej plochy územia. Slovensko je bohaté na flóru a faunu. Živočíchy, rastliny a celé územia sú chránené zákonom. Najcennejšími chránenými územiami sú národné parky. Dohromady ich je na území Slovenska 9 a 14 chránených krajinných oblastí. Medzi najznámejšie národné parky patrí Tatranský národný park a Národný park Slovenský raj. V národných parkoch sa nachádza pôvodná nenarušená príroda a ich rozloha zaberá 6,5 % rozlohy Slovenska. (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 14 a 15)

Slovenská agentúra pre cestovný ruch (2013, s. 13) tvrdí, že viac ako 40 % územia Slovenskej republiky pokrývajú lesy a približne 60 % tvoria horské oblasti. Na Slovensku sa nachádza viac ako 6000 jaskýň, z ktorých je 18 sprístupnených verejnosti, ďalej viac ako 200 vodných atrakcií. Vďaka prírodnému a kultúrohistorickému potenciálu je Slovensko krajinou s veľmi priaznivým predpokladom rozvoja cestovného ruchu.

2.1.3 Pamiatky a kultúra Slovenska

Slovensko je krajinou bohatou na históriu, o čom svedčí veľké množstvo kultúrnych a historických pamiatok. Medzi ne patrí aj sedem pamiatok zapísaných v zoznamoch Svetového dedičstva UNESCO, 18 mestských pamiatkových rezervácií, 10 pamiatkových rezervácií ľudovej architektúry, 11 múzeí v prírode, 4 zoologické záhrady, 4 arboréta, vyše 14 tisíc hnutelných a viac ako 9 tisíc nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok. Ďalej sa tu nachádza 93 múzeí, 26 galérií a stovky hradov, zámkov a kaštieľov. (Slovenská agentúra pre cestovný ruch, 2013, s. 13)

2.2 Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 - 2016

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (2013, s. 15) píše: „V programovom vyhlásení vlády SR je cestovný ruch zahrnutý do viacerých oblastí. V rámci ekonomickej diplomacie bude vláda SR venovať pozornosť dobudovaniu systému jednotnej prezentácie Slovenska v zahraničí s osobitným dôrazom na maximálnu mieru synergie kultúrnych hodnôt, ekonomických záujmov a na podporu cestovného ruchu.“

V časti zameranej na trvalo udržateľný hospodársky rozvoj je cestovný ruch uvedený s cieľom zvyšovania jeho konkurencieschopnosti s lepším využitím potenciálu so zámerom vyrovnávať regionálne disparity a vytvárať nové pracovné príležitosti. Na splnenie daného cieľa bude potrebné vypracovať novú stratégiu na oživenie cestovného ruchu a na zvýšenie jeho kvality a konkurencieschopnosti. Ďalej bude potrebná podpora efektívnejšieho využívania turistického potenciálu Slovenska, lepšie a prehľadnejšie využívanie verejných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu, vrátane zlepšenia využívania zdrojov EÚ. (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 15)

Pre rozvoj environmentálnej osvetu a regulovaného cestovného ruchu, ktorý patrí k starostlivosti o životné prostredie, je potrebné neustále budovať infraštruktúru a zároveň dbať na ochranu životného prostredia, rozšíriť siete naučných chodníkov, geoparkov, informačných a školiacich zariadení. (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 15)

V spolupráci s miestnou a územnou samosprávou má vláda, v rámci časti orientovanej na rozvoj regiónov, za cieľ podporiť rozvoj cestovného ruchu aj prostredníctvom organizácií destinačného manažmentu. Ďalej má vláda v pláne posilniť ekonomický rozvoj regiónov s podporou malého a stredného podnikania a cestovného ruchu na zvýšenie množstva pracovných príležitostí. Vláda si dala za cieľ zlepšiť regionálnu a cezhraničnú spoluprácu so susednými krajinami Českou Republikou, Rakúskom, Maďarskom, Ukrajinou a Poľskom. Rozvíjať cezhraničnú spoluprácu s krajinami ktoré sa podieľajú na plnení a príprave Stratégie EÚ pre Dunajský región. Vo vidieckych regiónoch sa vláda zaviazala že: „vytvorí podmienky aj na komplexnú podporu rozvoja vidieckeho turizmu a agroturistiky, vrátane budovania infraštruktúry, chýbajúcich inštitúcií, informačného a rezervačného systému a podpory marketingu v cestovnom ruchu.“ (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 16)

2.3 Porovnanie cestovného ruchu krajín V4 a Rakúska

Slovensko v rokoch 2007 až 2011 zaostáva v cestovnom ruchu za Českou republikou, Poľskom, Maďarskom a Rakúskom vo všetkých ukazovateľoch. Zatiaľ čo na Slovensku prevažuje počet domácich turistov nad tými zo zahraničia v Rakúsku prevyšujú zahraničný tých domácich dokonca dvojnásobne. V Českej republike tiež mierne prevyšuje počet zahraničných turistov nad domácimi. V Poľsku a Maďarsku prevláda tá istá situácia ako na Slovensku. (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 9 a 10)

Rakúsko	2007	2008	2009	2010	2011
Počet celkom	31141	32616	32317	33389	34629
Zahraničný	20773	21935	21355	22004	23012
Domáci	10367	10681	10961	11385	11617
Poľsko	2007	2008	2009	2010	2011
Počet celkom	18947	19556	19354	20462	21477
Zahraničný	4387	4046	3862	4135	4410
Domáci	14560	15510	15492	16327	17067
Česko	2007	2008	2009	2010	2011
Počet celkom	12961	12836	11986	12471	12912
Zahraničný	6680	6649	6032	6334	6831
Domáci	6281	6186	5954	6137	6080
Maďarsko	2007	2008	2009	2010	2011
Počet celkom	7474	7651	7151	7473	8021
Zahraničný	3451	3516	3228	3462	3822
Domáci	4023	4135	3923	4011	4199
Slovensko	2007	2008	2009	2010	2011
Počet celkom	3778	4083	3381	3392	3571
Zahraničný	1685	1767	1298	1327	1460
Domáci	2093	2316	2083	2066	2111

Tabuľka 1: Porovnanie počtu turistov krajín V4 a Rakúska za roky 2007 - 2011 (v tis.)
(Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 10)

Pri porovnaní podielu cestovného ruchu, príjmov z aktívneho zahraničného cestovného ruchu, na HDP v roku 2011 zistíme, že Slovensko je na štvrtom mieste s 2,5 % tesne pred Poľskom, ktoré má len 2,3 %. Na prvom mieste sa nachádza Rakúsko s 5,4 %, nasleduje Maďarsko s 5,0 % a tretia v poradí je Česká republika s 3,9 %.

2.4 Zákon číslo 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu

Zákon o podpore cestovného ruchu číslo 91/2010 Z. z.: „... upravuje podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiacich v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu.“

Účelom zákona je podpora aktivít cestovného ruchu, ktoré budú zvyšovať počet domácich a zahraničných turistov, predĺžia ich pobyt na území Slovenskej republiky a integrácia informačného systému v cestovnom ruchu.

Medzi právnické osoby pôsobiace v cestovnom ruchu patrí: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, vyššie územné celky, obce, príspevková organizácia zriadená ministerstvom, krajské organizácie cestovného ruchu, oblastné organizácie cestovného ruchu a turistické informačné centrá.

2.4.1 Oblastná organizácia cestovného ruchu

Podľa zákona o podpore cestovného ruchu číslo 91/2010 Z. z. je oblastná organizácia právnická osoba založená v zmysle tohto zákona, ktorej úlohou je chrániť svojich členov, vytvárať a podporovať podmienky na rozvoj cestovného ruchu na svojom území. Ak toto územie presahuje územie kraja, jej valné zhromaždenie rozhodne, o tom pod ktorú krajskú organizáciu bude spadať. Výnosy nesmú byť rozdelené medzi členov, tie musia byť použité na ďalší rozvoj cestovného ruchu v jej územnom pôsobení.

2.5 Slovenská agentúra pre cestovný ruch

Slovenská agentúra pre cestovný ruch je štátna príspevková organizácia patriaca pod Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, ktorej úlohou je marketing a štátna propagácia cestovného ruchu Slovenskej republiky. Jej ďalšími úlohami je propagácie Slovenska ako cieľovej destinácie a poskytovanie informácií o možnostiach cestovného ruchu. Je oprávnená vytvárať detašované pracoviská a smie vykonávať oficiálne zastúpenia

v zahraničí. K jej činnostiam v oblasti podpory rozvoja cestovného ruchu patria (Slovenská agentúra pre cestovný ruch, 2013, s. 7):

- Všetky formy štátnej propagácie
- Marketingové a propagačné aktivity zamerané na rozšírenie a zvýšenie úrovne prezentácie možností cestovného ruchu Slovenska a podporu predaja produktu cestovného ruchu Slovensku
- Tvorbu, výrobu a distribúciu propagačných materiálov a tvorbu pozitívneho obrazu Slovenska ako cieľovej destinácie cestovného ruchu
- Vytváranie informačného systému cestovného ruchu
- Poskytovanie aktuálnych informácií
- Poskytovanie poradenstva a konzultácií pre subjekty cestovného ruchu, orgány miestnej štátnej správy a územnej samosprávy

2.5.1 Marketingová stratégia Slovenskej agentúry pre cestovný ruch na roky 2014 - 2020

Tento strategický dokument bol spracovaný, aby zabezpečil realizáciu aktivít národnej marketingovej agentúry. Funkčnosť národnej marketingovej agentúry je potrebná pre trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu na Slovensku. Kvôli silnej konkurencii na medzinárodnom trhu cestovného ruchu je dôležitá štátna propagácia národnou agentúrou a finančné krytie propagačných i prevádzkových aktivít tejto agentúry zo strany štátu. Marketingová stratégia Slovenskej agentúry pre cestovný ruch vychádza z týchto základných strategických dokumentov (Slovenská agentúra pre cestovný ruch, 2013, s. 6 a 7):

- Stratégia Európa 2020
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2012 - 2016
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020
- Zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov
- Marketingová stratégia Slovenskej agentúry pre cestovný ruch na roky 2011 - 2013 schválená Vládou SR
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky na Slovensku na roky 2013 - 2020

2.6 Miestna akčná skupina Naše Považie

Naše Považie je občianske združenie, ktoré vzniklo v roku 2007 s cieľom využitia možnosti financovania rozvoja svojho územia z Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky so zameraním na os 4 prístup LEADER. Úlohou je podpora možností rozvoja regiónu a zvýšenie kvality života na vidieku. V programovom období 2014 - 2020 plánuje opätovne využívať prostriedky alokované do programu LEADER a CLLD na svojom území.

Miestna akčná skupina spája 48 samospráv z okresov Považská Bystrica a Púchov. Ďalšími partnermi sú podnikatelia, neziskové organizácie ale aj fyzické osoby. (Naše Považie, 2007)

2.7 Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika - Česká republika 2014 - 2020

Realizovať aktivity programu je možné len na oprávnenom území v oblasti pohraničia na úrovni NUTS III, ležiace na území Slovenskej a Českej republiky. Na území Slovenskej republiky sa jedná o Trnavský, Trenčiansky a Žilinský samosprávny kraj, a v Českej republike to je územie Juhomoravského, Zlínskeho a Moravskosliezského kraja. Program uplatňuje princíp vedúceho partnera, ktorý je zodpovedný za realizáciu projektu. Vedúci partner musí mať aspoň jedného cezhraničného partnera, pričom je dôležitý kladný dopad na cezhraničnú spoluprácu. (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, 2014)

Je potrebné splniť minimálne tri kritéria spolupráce zo štyroch, pričom prvé dve kritéria sú povinné. Tými kritériami sú spoločná príprava projektu, spoločná realizácia projektu, spoločný personál a spoločné financovanie. Projekt bude musieť prispieť k naplneniu ukazovateľov výstupu, ktoré budú stanovené pre každú investičnú prioritu. Žiadateľmi o finančný príspevok môžu byť verejnoprávne, neziskové organizácie alebo podnikateľské subjekty, ale každá os bude mať spresnený zoznam oprávnených žiadateľov. (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, 2014)

Program má za cieľ riešenie výziev prihraničných regiónov pomocou cezhraničnej spolupráce na tvorbe spoločných projektov. Finančný rámec projektu predstavuje suma 90 miliónov Eur z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja, pričom maximálna výška dotácie bude 85% z celkových oprávnených výdavkov projektu. (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, 2014)

2.7.1 Európsky fond regionálneho rozvoja

European Commission (2014) uvádza, že: „Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) sa zameriava na posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v Európskej únii odstraňovaním nerovností medzi jej regiónmi.“ Kľúčovými prioritnými oblasťami, na ktoré sú investície z EFRR zamerané sú inovácie a výskum, digitálna agenda, podpora malých a stredných podnikov a nízkouhlíkové hospodárstvo.

2.7.2 Nenávratný finančný príspevok

Na základe schváleného projektu a podľa Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevok môže byť poskytnutý žiadateľovi nenávratný finančný príspevok. Nenávratný finančný príspevok je poskytnutý zo štrukturálnych fondov Európskej únie alebo zo štátneho rozpočtu. Predstavuje sumu poskytnutých finančných prostriedkov príjemcovi. (Výskumná agentúra, © 2007 - 2011)

2.8 Občianske združenie

Podľa zákona číslo 83/1990 Zb. o združovaní občanov môžu občania zakladať a združovať sa v spolkoch, spoločnostiach, zväzoch, hnutiach, kluboch, občianskych združeniach a iných združeniach, pričom členmi môžu byť aj právnické osoby, a samotné združenia sú právnickými osobami. (Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ©2016)

Združenie vzniká registráciou na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky. Návrh na registráciu môže podať prípravný výbor združenia, ktorý musia tvoriť minimálne traja občania. K návrhu musia byť pripojené stanovky združenia, ktoré upresňujú názov združenia, sídlo, cieľ jeho činnosti, orgány združenia, ale aj práva a povinnosti členov združenia. (Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ©2016)

2.9 Regionální rozvojová agentura Východní Moravy

Regionální rozvojová agentura Východní Moravy je záujmovým združením právnických osôb, ktoré od roku 1998 spolupracuje s verejnou správou, podnikateľmi a neziskovými organizáciami na zlepšení čerpania štátnych a európskych dotácií. Svoju aktivitu zameriava najmä na Zlínsky a Olomoucký kraj a jej členmi sú Krajská hospodárska komora Zlínskeho kraja, Sdružení míst a obcí Východní Moravy, Institut pro regionální spolupráci a Univerzita Tomáše Bati v Zlíně. Už 2 milióny korun českých z rôznych dotačných titu-

lov, bolo sprostredkovaných vďaka Regionální rozvojové agentuře Východní Moravy. (Regionální rozvojová agentura Východní Moravy, ©1998-2016)

2.10 Múzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně

Po neúspešnom pokuse v roku 1924 bolo v 30. rokoch v Zlíne založené múzeum. V roku 1935 bolo prijaté do zväzu československých múzeí pod názvom Museum města Zlín. Až do roku 1944, kedy bolo múzeum otvorené, prispievali do jeho zbierok dobrovoľníci. V 50. Rokoch prevzalo múzeum prírodovedné zbierky a zbierky obuvi a bolo ustanovené krajské múzeum, ktoré zastrešilo zbierkotvornú činnosť. V priebehu rokov sa ešte niekoľkokrát zmenil názov múzea až v roku 1990 bol ustanovený jeho dnešný názov. (Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, ©2011)

V súčasnosti sa v múzeu nachádza knižnica a študovňa, časti múzea venované prírodným vedám a spoločenským vedám. (Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, ©2011)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MESTA PÚCHOV

Púchov sa stal v rokoch 2013 a 2014 najkrajším mestom Slovenska a to vďaka súťaži na celoslovenskom informačnom portáli slovakregion.sk, kde prebiehalo hlasovanie. Má bohatú históriu, ktorej súčasťou sú gumárenský a textilný priemysel. Počas roka sa v meste odohráva množstvo kultúrnych podujatí. V meste sa dá výborne športovo vyžiť a na vysokej úrovni je aj školstvo. Nachádza sa tu 5 základných škôl, stredná odborná škola, hotelová akadémia a gymnázium. Svoje zastúpenie tu má aj univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, formou detašovaného pracoviska Fakulty priemyselných technológií v Púchove. Mesto má veľký význam aj z dopravného hľadiska. Okolie mesta tvorí príroda s bohato zastúpenou faunou a flórou.

3.1 Poloha mesta

Mesto Púchov je okresné mesto situované v povodí stredného toku Váhu a severnej časti Ilavskej kotliny na rozhraní Bielych Karpát, Javorníkov a Strážovských vrchov. Do katastra mesta patrí 41,4 km² a k 1. septembru 2014 na území mesta žilo 18 281 obyvateľov. Obyvateľstvo je prevažne slovenskej národnosti. Stred mesta sa nachádza v nadmorskej výške 265 m. n. m. (Mesto Púchov)

Púchov patrí do Trenčianskeho kraja a tvorí jedno z ôsmich okresných miest. Územie mesta sa ďalej člení na tieto časti: Púchov, Horné Kočkovce, Hoština, Hrabovka, Ihrište, Nosice a Vieska Bezdedov. (Mesto Púchov)

3.2 História

Púchov sa môže pýšiť históriou už od poslednej doby ľadovej. Na území mesta sa našlo veľké množstvo archeologických nálezísk. Koncom 19. storočia sa na území Púchova konali rozsiahle vykopávky aké na Slovensku nemali obdoby. Zaslúžil sa o ne rakúsky dôstojník Fridrich Johanes Hoening O'Caroll, pochádzajúci z Hannoveru, ktorý sa usadil v Púchove v 80. rokoch 19. storočia. Jeho vykopávky priniesli mnohé nálezy vďaka ktorým bola odhalená najstaršia história mesta. Neskôr podnikli vznik a pomenovanie Púchovskej kultúry, ktorá je jednou z najdôležitejších kultúr severného Slovenska a doteraz zaujíma mnohých bádateľov. (Janas, 2006)

Prvou písomnou zmienkou o Púchove je listina kráľa Bela IV. z roku 1243, v ktorej sa spomína osada Puch. Z tohto názvu zrejme vznikol názov mesta Púchov. V 13. storočí bola

osada Puch rozdelená na dve časti. Prvá časť bola osada Puch a druhá časť bola súčasťou Lednického panstva. Prvým významným vlastníkom Lednického panstva bol Marek z Lednice. Jeho ďalšími majiteľmi boli Matúš Čák Trenčiansky. Po jeho smrti sa stalo panstvo majiteľom kráľa Žigmunda. Ten ho pre nedostatok financií predal otcovi Václava Bielika. Bielikov syn ho v roku 1470 povýšil na mestečko. (Janas, 2006)

Časť obce známa pod menom Puch sa dostala do majetku rodiny Marczibányiovcov, pravdepodobne potomkov predchádzajúceho majiteľa Pucha, ktorý ju vlastnili až do likvidácie poddanstva v Uhorsku v roku 1848. (Janas, 2006)

Od polovice 19. storočia sa obec Púchov rozvíjala len pomaly. Hospodársky rast mala priniesť až výstavba železnice v rokoch 1883 a 1884. Začali sa budovať fabriky ako Syderolit neskôr premenované na Syenit. Rozvoj prekazil začiatok prvej svetovej vojny. Po vojne vznikol nový štát Československo. Obec sa rozvíjala len pomaly a v tridsiatych rokoch na ňu doľahla hospodárska kríza. V roku 1937 bola vybudovaná železničná trať do Horného Lidča, čo spojilo stredné Považie so železničným systémom v Českej republike. Počas vojny bol Púchov ako dôležitá železničná križovatka obsadený Nemcami. Keď Nemci na konci vojny opúšťali mesto, vyhodili do vzduchu železničný a cestný most. Po vojne rozvoj obce opäť stagnoval. Až kým sa v roku 1947 začal budovať gumárenský podnik Matador. Obnovila sa aj výroba v Syenite a počas vojny bola vybudovaná odevná firma Rolný, ktorá bola neskôr znárodnená a premenovaná na Makytu, čo prinieslo podniku rozvoj. V rokoch 1949 až 1957 sa budovala Priehrada mládeže. Púchov bol opäť povýšený na mesto a integroval okolité obce. Vtedy vzrástol aj počet obyvateľov mesta. V nasledujúcich rokoch boli kvôli nesprávnym rozhodnutiam zničené viaceré historické stavby ako Marczibányiho kaštieľ a židovská synagóga. (Janas, 2006)

3.3 Pamiatky

Púchov je mesto s významnou minulosťou, ale kvôli nesprávnym rozhodnutiam z minulosti sa nezachovalo veľa pamiatok. Príkladom je židovská synagóga, postavená v roku 1868, a zničená bola v 80. rokoch 20. storočia. Aj napriek tomu je v meste množstvo zachovalých pamiatok, ktoré stoja za návštevu. (Janas, 2006)

3.3.1 Farský kostol všetkých svätých

Nevie sa kedy presne kostol vznikol, ale predpokladá sa, že tomu tak bolo v druhej polovici 13. storočia. Ako prvá stála veža, ktorá pôvodne stála nad skalnatým brodom Váhu

a strážila ho. Jej obrannú funkciu dokazujú štyri strieľne nad klenbou kostola. Veža prešla úpravami, bola nadstavená a prispôsobená na kostolnú. Bola k nej pristavená renesančná chrámová loď. Kostol bol postavený na starších základoch, z toho vyplýva že tu už kostol stál. Po veľkom požiari v roku 1807 zostala pôvodná len veža a presbytérium vo funkcii bočnej kaplnky. Počas požiaru zhorela fara, strecha kostola, veža a boli zničené aj zvony. (Janas, 2006)

V rokoch 1939 a 1940 bol starý kostol prestavaný a zväčšený, z dôvodu nevyhovujúcich priestorov. Starý kostol bol priečne prebúraný a zostalo z neho len sanktuárium a veža. V súčasnosti je interiér hlavnej časti kostola veľmi reprezentatívny. Trojloďový kostol postavený v bazilikálnom štýle dopĺňajú dve bočné kaplnky v zadnej časti chrámu, dôsledkom čoho vytvárajú pôdorys kríža. V hlavnej lodi sa nachádza oltár z mramoru, nad ním je vystavený kríž so sochou Ježiša od akademického sochára. Tento sochár vytvoril aj ďalšie dve sochy z kararského mramoru, tie boli umiestnené na bočných oltároch. Zachovali sa aj pôvodné barokové obrazy a plastiky dvoch rokokových anjelov. Vonku vo vytvorenej kaplnke pod vežou kostola, sa nachádza aj veľmi cenná socha Sedembolestnej Panny Márie. Vo veži kostola sa nachádzajú až tri zvony. Veľký zvon spolu so stredným zvonom pochádzajú z Brna z roku 1922. Malý zvon bol uliaty v Halenkove v roku 1974. (Farnosť Púchov, ©2010)

3.3.2 Púchovská skala

Ako uvádza Mesto Púchov: „Púchovská skala má bohatú a slávnú históriu.“ Osídlenie Púchovskej skaly sa datuje už do mladšej doby železnej. Už vtedy videli ľudia jej významnú strategickú polohu. V okolí vznikalo množstvo hradísk a sídlisk. Vďaka vyvýšeniu a relatívnemu bezpečiu mohli kontrolovať až tri smery. Údolie toku Váhu, ktoré tvorilo významnú obchodnú cestu a zároveň mohli pozorovať dianie smerom na dnešnú Moravu.

Vďaka nálezom na Púchovskej skale vznikla a bola pomenovaná kultúra severného Slovenska takzvaná púchovská kultúra. Dnešná podoba skaly je úplne iná. V minulosti sa na nej ťažil kameň. Dnes slúži ako turistická oddychová lokalita. Vedie na ňu turistický chodník priamo z mesta, čo jej dáva výhodu blízkosti k mestu, ale nachádza sa v prírode. Z jej vrcholu je čiastočný výhľad na okolie a pod ním je postavený altánok na oddych a posedenie.

3.3.3 Kaplnka Augustína Balogha

V blízkosti púchovskej železničnej stanice v brehu na Trenčianskej ulici je postavená kaplnka Augustína Balogha. Bola postavená v 19. storočí miestnym kňazom Augustínom Baloghom, ktorý je spolu s jeho rodičmi a bratom v nej pochovaný. (Mesto Púchov)

Kaplnka bola postavená v novobarokovom slohu. Je to jednoloďová budova s dvoma vežičkami. Nad kaplnkou sa nachádza hornokočkovský cintorín a v minulosti slúžila ako zastávka na modlitbu pohrebným sprievodom. Bola vyhlásená aj za národnú kultúrnu pamiatku a to v roku 1963. Dnes je pred kaplnkou informačný pult, aby oboznámil návštevníkov a o histórii objektu. (Puchovo dedičstvo, 2015)

3.3.4 Župný dom

Na Nábřeží slobody stojí budova Župného domu pochádzajúca z konca 18. storočia. Presný rok jeho výstavby sa nevie, ale v minulosti slúžil ako soľný sklad a od roku 1896 bol sídlom okresného úradu. Stavbu dala vybudovať Trenčianska župa bola sídlom podžupana Imricha Marczibányiho. Aj keď budova Župného domu prešla v priebehu rokov viacerými zmenami, stále je to najstaršia dochovaná stavba v meste Púchov s najmenšími zásahmi a bola postavená v barokovo-klasicistickom štýle s manzardovou strechou a pruskými klenbami v interiéri. Budova má 3 trakty a 4 podlažia, z toho 3 nad zemou. V tesnej blízkosti bol v roku 2005 vybudovaný Malý župný dom. Súčasťou areálu je aj Europark, ktorý leží vedľa Župného domu na strane privrátenej k rieke. Ten bol v roku 2003 zrekonštruovaný a v súčasnosti je oplotený. V parku rastú okrasné dreviny a staré lipy. Nachádzajú sa tu aj umelecké drevené plastiky, slúžiace aj ako preliezačky pre deti, pamätná tabuľa pripomínajúca obeť oboch svetových vojen a vyvýšené miesto slúžiace ako pódium. Je otvorený verejnosti, slúži na oddych a uskutočňujú sa v ňom kultúrne podujatia ako napríklad hudobno-literárna čítanka. V budove Župného domu má vyhradené priestory Mesto Púchov, ktorému slúžia na reprezentačné účely, ako napríklad civilné sobáše, udeľovanie Jánskeho plakety a prijímanie zahraničných delegácií. Zvyšné priestory nie sú aktívne využívané a slúžia ako depozitár málo požičiavaných kníh Mestskej knižnice Vladimíra Roya, ktorá sídli v Malom župnom dome. Do roku 2012 tu bola vystavená aj expozícia Múzea Púchovskej kultúry. (Puchovo dedičstvo, 2015)

3.4 Dopravná infraštruktúra

Púchov tvorí dôležitý dopravný uzol. Tvorí križovatku železničných koľají a spája tak Moravu so Slovenskou republikou. V roku 2015 bola dokončená rekonštrukcia budovy železničnej stanice v Púchove a modernizácia trate medzi Púchovom a Bratislavou. V budúcnosti je plánovaná aj výstavba novej železničnej rýchlodráhy medzi Púchovom a Považskou Bystricou. Po dokončení modernizácie bude táto stavba najväčšou svojho druhu na Slovensku. V stanici Púchov zastavujú zatiaľ len vlaky Železníc Slovenskej republiky. (Puchovo dedičstvo, 2012)

V meste Púchov pravidelne jazdí mestská hromadná doprava, vďaka ktorej je možné cestovať po celom meste. Dopravcom v meste je Autobusová doprava Púchov, a. s.

V prípade, že návštevníci mesta sa chcú dopraviť vlastným osobným automobilom, vedie do mesta rýchlostná cesta, ktorá tvorí prívádzač z diaľnice D1. Z Moravy vedie do mesta cesta prvej triedy. V budúcnosti je na pláne vybudovanie rýchlostnej cesty R6, ktorá prepojí Moravu s diaľnicou D1. V meste je dostatok parkovacích miest pre osobné automobily, ale tie sú spoplatnené.

4 ZAMERANIE CESTOVNÉHO RUCHU V OKRESE PÚCHOV

Okres Púchov sa nachádza v kotline stredného toku Váhu medzi pohoriami Biele Karpaty, Javorníky a Strážovské vrchy. Rozkladá sa na území o rozlohe 375 km², čím sa radí medzi menšie okresy Slovenska a podľa posledného sčítania obyvateľov tu žije 44 659 ľudí. Okres je súčasťou Trenčianskeho kraja spolu s ďalšími ôsmimi okresmi. Rozkladá sa v severozápadnej časti Slovenska a susedí s okresmi Považský Bystrica, Ilava a Českou republikou. Okres tvorí 20 obcí spolu s okresným mestom Púchov. Medzi najväčšie a najvýznamnejšie obce patria Beluša, Lednické Rovne, Lysá pod Makytou, Nimnica a Nosice.

Dominantnou riekou je Váh, do ktorého sa vlievajú ďalšie menšie rieky ako Biela voda, pritekajúca z Javorníkov a Pružinka, ktorá pramení v Strážovských vrchoch. Na území okresu sa rozkladajú časti viacerých chránených krajinných oblastí bohatých na faunu a flóru. (Mesto Púchov)

Vďaka rozvinutému priemyslu sa okres radí medzi vyspelé časti Slovenska. Zastúpenie tu má gumársky, textilný a sklársky priemysel. V Nosiciach je vybudovaná priehrada mládeže, v obci Nimnica sa nachádzajú minerálne pramene a kúpele zamerané na liečbu chorôb dýchacích ciest. Z turistického hľadiska významnými sú aj kultúrohistorické pamiatky ako hrad Lednica a Slovenské sklárske múzeum v Lednických rovniach. Pre milovníkov turistiky môžu byť zaujímavé okolité pohoria Bielych Karpát, Javorníkov a najmä Strážovských vrchov. (Mesto Púchov)

4.1 Nimnica

Východne od Púchova na pravom brehu rieky Váh leží obec Nimnica. Obec je obklopená pohorím Javorníky, čo poskytuje turistom množstvo možností využitia voľného času. Pri obci vedie Vážska cyklomagistrála, spájajúca Stredné a Horné Považie s Kysucami. Priebežne počas celého roka sa v obci uskutočňujú rôzne podujatia. (Mesto Púchov)

Súčasťou obce Nimnica sú známe kúpele Nimnica, situované nad vodnou nádržou Nosice. Sú to najmladšie kúpele na Slovensku, v ktorých pramení liečivá minerálna voda. Ubytovanie zabezpečujú viaceré hotely, nachádzajúce sa v areáli kúpeľov. Medzi ponúkanými službami v kúpeľoch je wellness a soľná jaskyňa. (Kúpele Nimnica)

4.2 Vodná nádrž priehrada mládeže

Vodné dielo Nosice sa začalo budovať v roku 1949 a bolo dokončené v roku 1957. Je to v poradí ôsma priehrada na Váhu, ktorá vznikla prehradením koryta rieky. Kvôli výstavbe priehrady muselo byť preložených 12 km železničnej trate a 35 km ciest. Úplne zanikla obec Okrut, jej obyvatelia boli presťahovaní do neďalekej Udiče, a boli presťahovaní obyvatelia zo zatopených častí obcí Milochovo a Nosice. Vodná nádrž priehrady má dĺžku približne 12 km a šírku 1 km. Hlavným účelom priehrady je výroba elektrickej energie a regulácia množstva vody v rieke. Tvorí rekreačnú oblasť a ponúka možnosť rôznych vodných športov ako kúpanie, rybolov, surfovanie, plachetnice, člňkovanie a plavbu výletnou loďou po priehrade. V okolí je možnosť vidieť 160 druhov vtáctva. (Trník, ©2011)

4.3 Šport

Vďaka polohe na rozhraní pohorí Bielych Karpát, Javorníkov a Strážovských vrchov je Púchovský okres vhodným miestom na turistiku. Okresom sa pozdĺž riečky Biela voda tiahne Púchovská dolina, ktorá začína pri hraniciach s Českou republikou, pokračuje cez Lýsky priesmyk a končí mestom Púchov. Samotná dolina sa nachádza v strednej polohe, ale oblasť je prevažne hornatá. Okolité lesy sú zväčša listnaté, a vo vyšších nadmorských výškach sa vyskytujú aj ihličnany. Bohato zastúpená je aj fauna. (Púchovská dolina)

Športové možnosti rozširujú aj moderné súkromné športové a tréningové komplexy, ktoré okrem bežných športovísk, ponúkajú aj kapacity pre fitness, bedminton, tenis, squash, bowling, stolný tenis a cross-gym.

4.3.1 Turistika

Juhozápadne od obce Dohňany, v oblasti Biele Karpaty, sa nachádza náučný chodník „Tri skaly“ s celkovou dĺžkou 13 km. Vede po spevnených cestách k rozhľadni na kopci Tlstá hora, ktorá má výšku 651 m n. m. Ďalej pokračuje k trom skalnatým útvarom Lazovská skala, Čertova skala a skala Vieska. Je vhodný pre peších turistov ale aj pre cyklistov. Na náučnom chodníku sú nainštalované informačné tabule, informujúce o historických a prírodných zaujímavostiach spojených s danou lokalitou. Sú tu vybudované celkom štyri drevené zastrešené posedy, ktoré sú k dispozícii turistom na oddych a občerstvenie sa. Lazovská skala má význam aj s archeologického hľadiska. Našli sa tu viaceré úlomky keramiky z čias Rímskej ríše. V minulosti tu bol vybudovaný hrádok. Neďaleko Čertovej skaly rastú

viaceré druhy ohrozených rastlín a vyskytujú sa tu chránené živočíchy ako bocian čierny, rys alebo výr skalný. V blízkosti obce Dohňany z geologického hľadiska najzaujímavejšia skala Vieska. Je sformovaná do dvoch skupín vysokých vápencových skál, starých 115 až 136 miliónov rokov. (Mesto Púchov)

V okolí sa nachádza množstvo ďalších značených turistických trás. Medzi ne patria trasy, ktorými sa dostaneme z Lysej pod Makytou na hlavný hrebeň Javorníkov alebo z Púchova do Lednice a Záriečia. V okrese Púchov v obci Záriečie je aj ďalší turisticko-relaxačný chodník Klecenec - Pod Nivami. (Púchovská dolina)

4.3.2 Cykloturistika

Významnou cyklotrasou prechádzajúcou cez okres Púchov je „Vážska cyklomagistrála, s celkovou dĺžkou 167 km. Podľa Košťaña (2008) „... patrí medzi najdôležitejšie cyklistické komunikácie na Slovensku. Spája Kysuce a Horné Považie, so Stredným a Dolným Považím.“ Začína na Starhrade v okrese Žilina a končí v obci Madunice v okrese Hlohovec. Nachádza sa na nej množstvo hradov, zámkov a iných atrakcií.

V roku 1996 neoficiálne vznikol Cyklistický klub EPIC Dohňany. V ďalšom roku začala skupinka nadšencov horskej cyklistiky organizovať cyklistické preteky v Dohňanoch. Postupom času sa preteky, organizované klubom, stávali čoraz populárnejšie až v roku 2004 organizovali Majstrovstvá Slovenskej republiky v Cross-country. Doteraz klub zorganizoval mnohé cyklistické preteky a sú spoluorganizátormi Karpatských pretekov kuriérov. (CK EPIC Dohňany, ©2015)

4.4 Kultúra

Informácie o kultúrnych podujatiach v meste boli poskytnuté z mestského úradu Púchov od vedúcej oddelenia dopravy a služieb.

Na začiatku roka sa pravidelne na pešej zóne koná Víťanie nového roka v Púchove. Neskôr v januári býva Mestský bál. Na fašiangy sa konáva Veľký detský karneval. Počas veľkonočných sviatok láka návštevníkov každoročný Veľkonočný jarmok. Posledný aprílový deň patrí stavaniu mája a oslavám Výročia oslobodenia mesta Púchov, kedy sa páli Vatra oslobodenia. V priebehu letných mesiacov sa konajú akcie Púchovského kultúrneho leta, medzi ktoré patrí aj Bažant kinematograf. Nasleduje Púchovský jarmok, ktorý býva pravidelne v septembri. Na začiatku zimy, v novembri sa víťava Martin na bielom koni. Koncom roka býva Mikulášsky jarmok a pravidelne 31. 12. sa konáva Silvestrovská show.

4.5 Hrad Lednica

Lednický hrad tvorí súčasť reťazca hradov stojacich na Považí, strážiacich hranicu Uhorska. Dnes už len zrúcanina hradu stojí v Bielych Karpatoch nad obcou Lednica v okrese Púchov. (Martinisko, ©2012-2016)

4.5.1 História

Vznik hradu sa datuje do druhej polovice 13. storočia ako kráľovského. Patril do línie hradov strážiacich severozápadnú uhorskú hranicu. Prvým majiteľom bol Marek, župan z Lednice. Po ňom sa na hrade vystriedalo viacero majiteľov. Medzi najvýznamnejších patrili Matúš Čák Trenčiansky a bratia Bielikovci. V roku 1533 ho napadli a obsadili Ján a Rafael Podmanickovci. Majiteľom sa stal Rafael a po jeho smrti v roku 1558 ho do správy prebrala kráľovská komora, pretože Rafael nemal žiadneho potomka. Ďalšími majiteľmi sa stala rodina Telekešiovcov. Počas ich vlády vypukla proti nim vzbura a nakoniec vymrel rod Telekešiovcov po meči. Hradu sa nedotklo ani turecké plienenie v roku 1663. Hrad začal chátrať po roku 1708, kedy sa ho zmocnili cisárske vojská po bitke pri Trenčíne. V roku 1746 ho dali opraviť majitelia Maťaškovskovci, podľa ktorých opisu hrad pozostával zo 45 miestností, pričom nepočítali jednu vežu. Maťaškovskovci boli poslednými majiteľmi, ktorý sa o hrad starali. Jeho ďalším majiteľom bol stav hradu ľahostajný. Medzi nich patrili aj továrnik a sklársky podnikateľ Jozef Schreiber. (Martinisko, ©2012-2016)

4.5.2 Súčasnosť

V roku 1962 sa začali na hrade rekonštrukcie, ktoré však neboli vhodne vykonané a tak hrad ďalej chátral. V roku 1999 padol severný múr hradu a zvyšky muriva skončili na ulici pred rodinnými domami. Reakcia na to bolo vybudovanie bariér pod hradom, aby zabránili poškodeniu domov v obci. Od roku 2001 mali v prenájme občianske združenia, ktoré hrad vyčistili od zelene a v roku 2006 sa na ňom začali stavebné práce. (Martinisko, ©2012-2016)

4.6 Slovenské sklárske múzeum v Lednických Rovniach

V obci Lednické Rovne sa nachádza Slovenské sklárske múzeum s celoslovenskou pôsobnosťou a je zamerané na historickú a súčasnú podobu sklárskej výroby na Slovensku. Nachádza sa v priestoroch renovovaného sídla bývalých majiteľov sklární Schreiberovcov a bolo zriadené v roku 1988. Budova múzea je pôvodne renesančný kaštieľ z konca 16.

storočia. Návštevník múzea má možnosť vidieť stálu expozíciu skla, ktorá mu predstaví dejiny vývoja slovenského skla od najstaršej známej histórie až po súčasnosť. Najviac je zastúpené sklo zo 17. až 19. storočia, ale svoje zastúpenie tu majú aj archeologické nálezy z najstaršieho obdobia histórie sklárskej výroby na Slovensku. (Muzeum.sk)

4.6.1 Park v Lednických Rovniach

Koncom 18. storočia juhovýchodne od kaštieľa založil Aspremont - Linden prírodno-krajinársky park s rozlohou 19,5 ha, z ktorých je 18,5 ha prístupných verejnosti. Patrí medzi najvýznamnejšie historické parky na Slovensku a je národnou kultúrnou pamiatkou. Rastie tu 5000 kusov domácich, ale aj cudzokrajných drevín. Vďaka mnohým stavbám z minulosti je to s najväčšou pravdepodobnosťou jeden z najbohatších parkov na Slovensku. V parku sa nachádzajú dnes už len ruiny kostola, vedľa ktorého stojí aj empírový náhrobník majiteľa Aspremonta - Lindena a jeho manželky. Medzi ďalšie časti pôvodnej drobnej architektúry patrí mauzóleum Jozefa Schreibera, bývalého majiteľa, z bieleho cararského mramoru z roku 1902. Atraktívnou časťou je aj chrám bohyne Minervy, stojaci v južnej časti parku na najvyššie položenom mieste. Ďalšou časťou parku je tzv. lužná časť, kde pramení studnička, nad ktorou stojí kamenná váza na podstavci. Do tejto časti parku vedieť cestička a nad ňou sa klenie kamenný portál. Nachádzajú sa tu aj dve jazierka. Jedno umelo vytvorené leží v prednej časti parku a nad ním stojí socha Neptúna a druhé prírodné sa nachádza vo východnej časti. Je bohaté na faunu a flóru a niekoľkými prírodnými kanálmi sa spája s potokom Lednica. (Národný Trust, 2007)

5 ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU CESTOVNÉHO RUCHU V OKRESE PÚCHOV

V roku 2013 sa v Púchove postavilo nové divadlo, čím sa mesto stalo jediným na Slovensku, ktoré od roku 1989 postavilo nové divadlo. Je dvojpodlažné a nachádza sa tu multifunkčné kino, reštaurácia a zázemie. Sídlí tu aj Púchovské informačné centrum, zabezpečujúce komplexný informačný servis pre návštevníkov. Lákadlom pre návštevníkov je aj obnovená Marczibányiho záhrada ležiaca neďaleko pešej zóny. V záhrade sa nachádza detské ihrisko, street workoutové ihrisko a slnečné hodiny. Obnovená pešia zóna sa pravidelne stáva centrom kultúrno-spoločenských podujatí ako sú jarmoky, oslavy a koncerty. Atmosféru pešej zóny dopĺňa aj fontána v štýle historického nálezu z Púchovskej skaly. V blízkosti fontány je na chodníku umiestnená pamätná dlaždica, ktorá označuje miesto, kde v minulosti stála židovská synagóga.

5.1 Jarmoky

K neodmysliteľnej súčasťi okresu Púchov patria jarmoky. Konávajú sa v troch obciach okresu a to v Púchove, Beluši a Lysej pod Makytou. Patria medzi najnavštevovanejšie udalosti v okrese a majú dlhoročnú tradíciu. Ide o spoločenskú udalosť pri ktorej sa stretávajú občania, predajcovia a remeselníci z rôznych kútov Slovenska.

5.1.1 Púchovský jarmok

Medzi najnavštevovanejšie atrakcie mesta Púchov patria každoročne organizované jarmoky, zamerané najmä na tradičné remeslá. Mesto obnovilo tradíciu jarmokov v roku 1999 presne na 350. výročie udelenia jarmočných privilégií. Informácie, o jarmokoch konajúcich sa v Púchove, boli poskytnuté z mestského úradu Púchov oddelenie dopravy a služieb.

V roku 2015 sa konal už XVII. Púchovský jarmok, ktorý patril k najvydarenejším v histórii. Jarmoku sa zúčastnilo množstvo remeselníkov zo Slovenska, Čiech, Moravy, Poľska a Srbska. Ďalšími účastníkmi boli aj ovčiari z celého regiónu a pripojili sa aj okolité obce ako Dolné Kočkovce, Lazy pod Makytou a Lednica. Pre deti boli nachystané rôzne atrakcie, medzi ktoré patril aj drevený kolotoč. Na tomto jarmoku sa zúčastnilo spolu až 270 predávajúcich, z čoho bolo 160 remeselníkov. Zisk z jarmoku tvorila suma 2757,00 €. Aj keď mesto dosahuje zisk, jarmoky nie sú organizované kvôli tvorbe zisku.

5.1.2 Mikulášsky jarmok v Púchove

Od roku 2004 patrí prvá decembrová sobota Mikulášskemu jarmoku. Ten sa koná v meste Púchov na pešej zóne a je doplnený bohatým kultúrnym programom. Neodmysliteľnou súčasťou jarmoku býva Mikulášsky punč, ktorý predávajú poslanci mesta. Výťažok z predaja punču slúži na charitatívne účely. V roku 2015 sa jarmoku zúčastnilo 135 predávajúcich a zisk bol 1488,00 €.

5.1.3 Veľkonočný jarmok v Púchove

Svoju tradíciu má už aj Veľkonočný jarmok, ktorý sa konáva od roku 2011. Zúčastňujú sa ho remeselníci a predajcovia z rôznych častí Slovenska. Jarmok nadväzuje na blížiace sa veľkonočné sviatky, preto je ponuka tomu prispôsobená. Ponuku dopĺňa kultúrny program, ktorý zabezpečujú deti z okolitých škôl. Aj keď sa v roku 2015 na jarmoku zúčastnilo 145 predávajúcich zisk z jarmoku bol len 970,00 €.

5.1.4 Ondrejský jarmok v Lysej pod Makytou

Informácie o Ondrejskom jarmoku boli poskytnuté z obecného úradu Lysá pod Makytou, ktorá Ondrejský jarmok organizuje na trhovom mieste Námestie. Jarmok v roku 2015 bol zameraný na remeselníkov, ale zúčastnili sa ho aj občania obce a ponúkali vlastné výrobky. Samozrejmosťou bol kultúrny program pre deti aj dospelých. Na jarmoku sa stretlo asi 40 predávajúcich. Obec neorganizuje jarmoky za účelom zisku, ale pre občanov a pre účely propagácie a zviditeľnenia obce. Cieľom jarmokov je odovzdávanie kultúrneho dedičstva a tradícií. Obec nevedie evidenciu nákladov a výnosov z jarmokov.

5.1.5 Belušský jarmok

Rok 2015 patril v Beluši jubilejnemu 10. Belušskému jarmoku. Viac informácií o tomto jarmoku bolo poskytnutých od vedúcej pracovníčky referátu kultúry, cestovného ruchu, obchodu a športu na obecnom úrade v Beluši. Toto podujatie nadväzuje na tradíciu jarmokov v obci Beluša, ktorá siaha až do 17. storočia. Návštevníkom sa predstavili remeselné stánky a rôzne sprievodné atrakcie.

Jarmoku sa v roku 2015 zúčastnilo približne 200 predajcov s rozličným tovarom so Slovenska, Čiech, Poľska a Maďarska. Predaj remeselných výrobkov spojených s ukázkami ručnej výroby zastupovalo asi 40 remeselníkov. Medzi nich patrili drotári, košíkari, kováči, hrnčiari a mnohí ďalší.

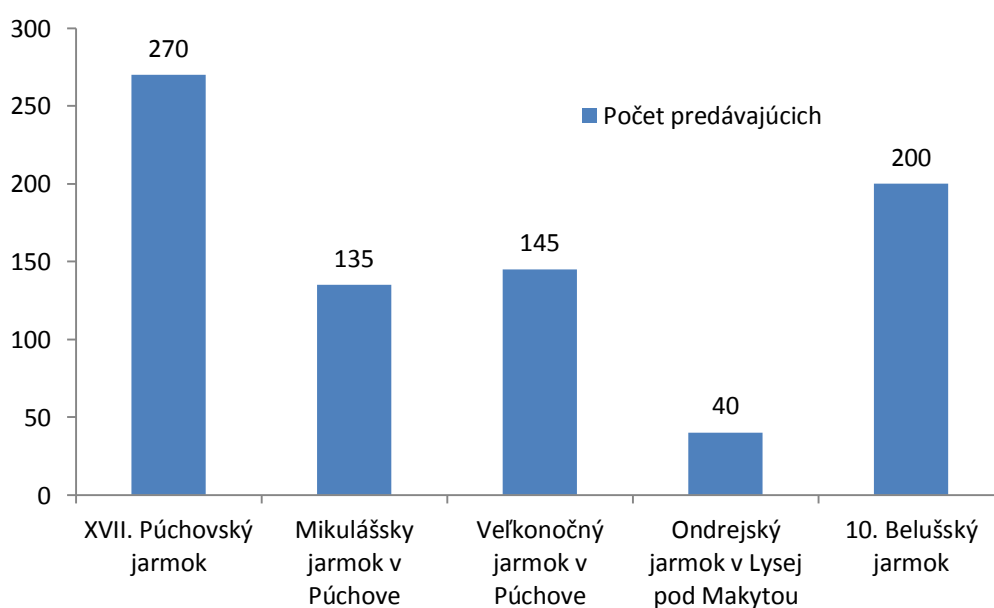
Celkové príjmy z jarmoku predstavovali 3294,50 €. Tie zahŕňajú príjmy z poplatkov za predajné miesto a príjmy z predaja tomboly. Výdavky spolu tvorili sumu 6074,18 €. Do výdavkov sa radia položky ako ozvučenie, zapožičanie pódia a výplata účastníkov kultúrneho programu. Pre obec je organizácia jarmoku stratová činnosť. Strata bola - 2779,68 €, čo znamená, že obec organizuje jarmoky za účelom propagácie na zviditeľnenia sa a nie vytvárania zisku.

5.1.6 Vyhodnotenie jarmokov

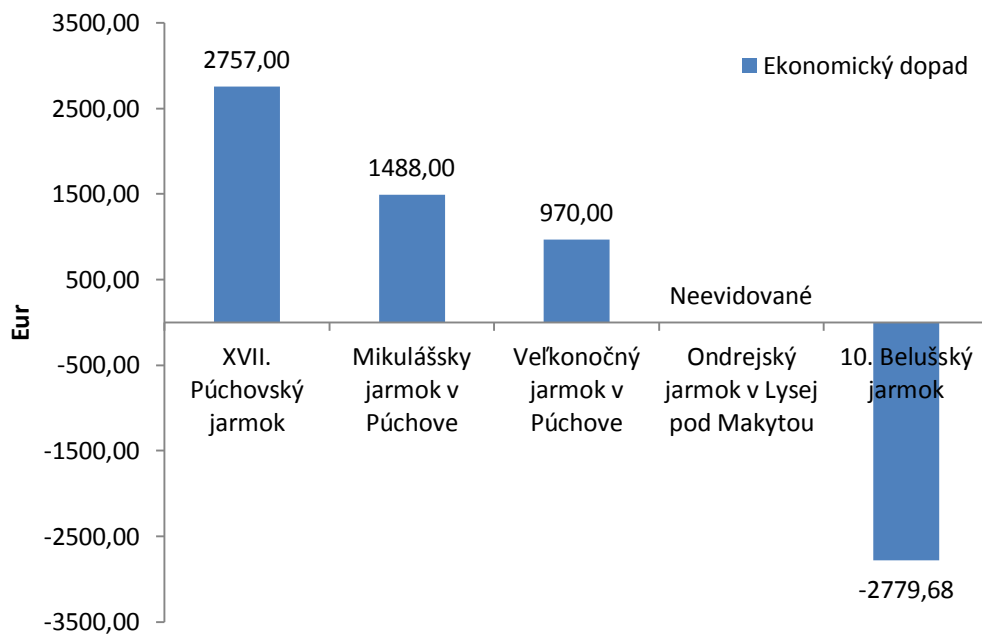
Na základe informácií poskytnutých z úradov v obciach je vytvorená tabuľka a vygenerované grafy na porovnanie ekonomického dopadu jarmokov na obce v okrese Púchov.

Jarmok	Počet predávajúcich	Ekonomický dopad v €
XVII. Púchovský jarmok	270	2757,00
Mikulášsky jarmok v Púchove	135	1488,00
Veľkonočný jarmok v Púchove	145	970,00
Ondrejský jarmok v Lysej pod Makytou	40	Neevidované
10. Belušský jarmok	200	-2779,68

Tabuľka 2: Porovnanie počtu predávajúcich a ekonomického dopadu jarmokov v okrese Púchov v roku 2015

Graf 1: Porovnanie počtu predávajúcich na jarmokoch v okrese Púchov v roku 2015

Graf 2: Ekonomický dopad jarmokov na obce v okrese Púchov v roku 2015

Z porovnania je vidieť značný finančný rozdiel medzi jarmokmi v jednotlivých obciach, pri zvážení počtu predávajúcich. Do finančnej bilancie je potrebné pripočítať aj náklady. Každá obec má inú výšku nákladov.

Keďže mesto Púchov organizuje jarmoky už sedemnásť rokov má zakúpené a zabezpečené vlastné vybavenie potrebné na účely jarmokov, ako napríklad pódium, stánky predávajúcich a Technické služby mesta Púchov zabezpečujú technické potreby. O kultúrny program sa starajú miestne skupiny. Tým pádom tieto položky nezvyšujú náklady obce, vďaka čomu sú jarmoky pre obec zisková činnosť, aj keď sa neorganizujú za účelom tvorenia zisku.

Obec Beluša nevlastní potrebné vybavenie na zabezpečenie jarmokov. Preto tvorili náklady vyššiu položku ako výdavky a organizácia jarmoku bola pre obec stratová. Medzi náklady na 10. Beluší jarmok v obci Beluša patrí ozvučenie podujatia, zapožičanie pódia, nákup tovaru pre potreby jarmoku a vyplatenie účastníkov kultúrneho programu.

6 NÁVRH NA VYTVORENIE SKANZENU A JEHO REKONŠTRUKCIU

Na základe analýzy a zistení z nej, sa uskutočnila anketa na Veľkonočnom jarmoku v Púchove v roku 2016, aby sa zistil záujem ľudí o návštevu skanzenu. Po kladných výsledkoch ankety, zistení dostatku informácií o dome, kde má byť skanzen vytvorený, o možnostiach a cene jeho rekonštrukcie sa začal vypracovávať návrh projektu na vytvorenie skanzenu.

Dom stojaci na ulici Mudroňovej v meste Púchov patrí medzi najstaršie budovy v meste. Je postavený v ľudovej architektúre. Dom aj s pristavenou hospodárskou budovou má rozlohu 5,6 m x 18 m, veranda domu má rozmery 3,2 m x 4,2 m. Stojí na pozemku v tvare písmena „L“ v starej časti mesta, neďaleko centra. Pozemok je obklopený budovami a na dvoch stranách pozemku sa nachádzajú ulice.

6.1 História

Informácie o histórii domu a pozemku sú poskytnuté od pani Ľudmily, ktorá je pôvodnou obyvateľkou domu. Kúpili ho jej rodičia v roku 1926 a odvtedy patrí do majetku jej rodiny.

6.1.1 Druhá polovica 18. storočia až rok 1926

Dom bol postavený asi v druhej polovici 18. storočia, takže jeho vek je viac ako 200 rokov. Stojí na kamennom základe, ktorý siaha až do výšky jedného metra. Je postavený z nepálenej tehly v kombinácii s drevenými stropmi a samonosným krovom. Strecha bola pôvodne pokrytá dreveným šindľom a má typický slovenský tvar, s podlomenicou pod štítom a polvalbou. Polvalba zväčšuje odolnosť domu proti poveternostným podmienkam. Štít je zadbenný drevenými doskami, v ktorých je vyrezaný ornament, slúžiaci ako svetlík. Na dome sú malé okná, pretože v minulosti nemali okná také tepelnoizolačné vlastnosti ako dnes, čo pomáhalo šetriť palivom pri vykurovaní. V dome sa nachádza izba, v ktorej bývala celá rodina. Vedľa nej je kuchyňa, v ktorej bola starodávna hlinená pec. Na uskladnenie potravín slúžila pivnica, umiestnená pod hlinenou podlahou kuchyne. Aj v obývacej izbe bola len hlinená podlaha. Do kuchyne vnikalo svetlo len cez presklené dvere a okno nad nimi. Z kuchyne sa vychádzalo priamo na dvor. Vedľa kuchyne je ďalšia obytná miestnosť, umiestnená nad pivničnými priestormi. Táto miestnosť nebola vykurovaná, ale spávalo sa tam. Do pivnice pod touto obytnou miestnosťou sa vchádza z dvora a ukladali sa sem zásoby na zimu. V minulosti dvor slúžil najmä na hospodárske účely. K domu je pristavená miestnosť, takzvaný varštak. Je to miestnosť, ktorá slúžila ako dielňa. Nad ce-

lým domom sa nachádza povala, kde sa skladovala úroda. Vykurovalo sa drevom a voda sa čerpala z vlastnej studne.

6.1.2 Roky 1926 až 1940

Po odkúpení domu v roku 1926 sa rodina obuvníka doň presťahovala. Pôvodne bývala vedľa pozemku, v súčasnosti patriacemu k domu, v malej drevenej chalúpke, ktorú dala do prenájmu. Hneď po odkúpení domu si majiteľ zriadil obuvnícku dielňu vo varštaku. V dome nový majitelia zakryli hlinené podlahy drevenou podlahou. Podlahu zakryli ručne tkanými kobercami, kvôli tepelnej izolácií. Pôvodnú hlinenú pec v kuchyni vymenili za murovaný obkladaný sporák, ktorý tam stojí dodnes. Po vypuknutí druhej svetovej vojny začala na dome zatekať drevená šindľová strecha, ktorú majitelia vymenili za eternitovú. Rodina bývajúca v malej chalúpke na vedľajšom pozemku sa odsťahovala z prenájmu.

6.1.3 Roky 1940 až po súčasnosť

Počas druhej svetovej vojny malá drevená chalúpka chátrala, tak ju majitelia zbúrali. Pozemok, na ktorom stála chalúpka prerobili na záhradu. Ku kuchyni bola pristavená presklená veranda, ktorá slúžila ako letná kuchyňa. Obuvník pracoval vo svojej dielni až do roku 1962, kedy zomrel. Teraz dielňa slúži na odkladanie náradia a uskladnenia dreva na zimu. V meste bol vybudovaný mestský vodovod, na ktorý bol dom pripojený. A v roku 1986 bola znovu vymenená krytina na streche.

6.1.4 Súčasnnosť

V súčasnosti v dome nikto nežije. Bol obývaný až do roku 2012, kedy zomrela jeho posledná obyvateľka pani Mária. Majiteľom domu je neter menovanej Márie, pani Daniela. Bolo opravené oplotenie pozemku, inak sa na dome nevykonávajú žiadne rekonštrukčné práce. Na pozemku sa pestuje ovocie a zelenina a dom sa čiastočne udržiava, aby sa zachoval jeho doterajšia podoba. V dome sa nachádza pôvodný nábytok a zariadenie z roku 1943. Dom vzbudzuje pozornosť okoloidúcich ľudí a často si ho fotia.

6.2 Návrh skanzenu obuvníckej dielne

V súčasnosti je Púchov moderné mesto. Všetky mestské časti boli zrekonštruované, alebo sa postupne rekonštruujú a nezostáva žiadna historická časť mesta, ktorá by pripomínala jeho minulosť. To je dôvod návrhu skanzenu obuvníckej dielne. Po prieskume trhu cestovného ruchu bolo zistené, že v meste Púchov sa nenachádza žiadne zariadenie tohto druhu.

Z pozorovaní vieme, že historický dom vzbudzuje záujem u ľudí. Z týchto dôvodov je potrebné zachovať aspoň túto pamiatku, ako svedectvo o minulosti mesta pre budúce generácie.

6.2.1 Projekt

Úlohou skanzenu bude oboznámiť návštevníkov o živote obyčajných ľudí žijúcich na území súčasného mesta Púchov, s ich tradíciami a zvyklosťami, s históriou domu a pozemku. Súčasťou skanzenu bude aj ukážka ľudovej architektúry Púchovskej doliny a obuvníckej dielne, ktorá je súčasťou histórie domu.

Dom bude potrebné zrekonštruovať. Opadáva na ňom omietka, strecha už nie je v dobrom stave, chodníky bude potrebné vyrovnať a upraviť záhradu na pozemku. Štýl a architektúra domu zostane v pôvodnom stave. V dome ostane pôvodné zariadenie, ktoré sa zachovalo po poslednej obyvateľke pani Márii. Vzadu na pozemku bude stáť malý gazdovský dvor z hospodárskymi zvieratami, ako atrakcia pre najmladších návštevníkov. Na záhrade sa bude pestovať ovocie a zelenina.

6.2.2 Podujatia a akcie

Skanzen bude otvorený len počas sviatkov, víkendov len niektoré hodiny. Pre skanzen budú najzaujímavejšie dni konania jarmokov. Na prilákanie návštevníkov sa budú organizovať podujatia a uvítacie akcie, typu 2 + 1 zdarma, ochutnávka tradičných regionálnych špecialít, zapojenie skanzenu do aktivít v regióne, ako napríklad získavanie pečiatok do turistických pasov, geocaching, ďalej sa budú organizovať besedy, komorné folklórne vystúpenia a výstavy.

Je možnosť dohody s pizzeriou, stojacou oproti skanzenu, aby návštevníci mali zvýhodnenú cenu jedál po návšteve skanzenu, čo by prinieslo viac zákazníkov obom stranám dohody. Pre návštevníkov budú zabezpečené toalety v bare stojacom oproti skanzenu. Po preukázaní vstupenky zo skanzenu, by mohli zdarma navštíviť toaletu.

6.2.3 Cieľová skupina návštevníkov

Cieľom zriadenia a prevádzkovania skanzenu bude prilákať všetky vekové kategórie návštevníkov tak, aby ho mali záujem navštevovať rodiny s deťmi, seniori, ale aj mladí ľudia. Toto možno docieľiť zvýhodneným vstupným pre rodiny, seniorov a pre študentov. Star-

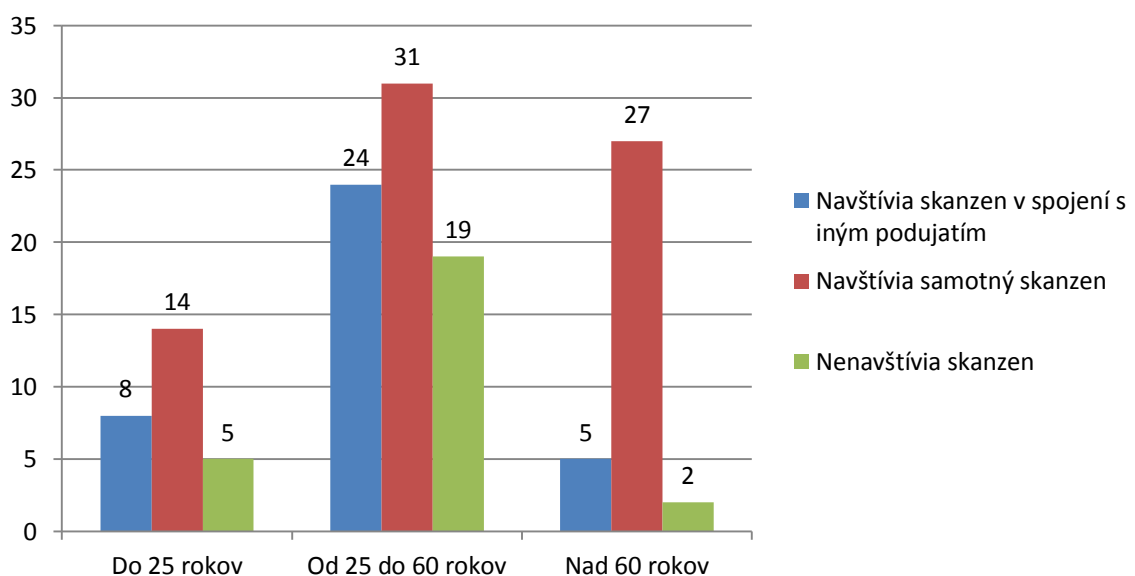
ších ľudí určite nadchne história domu a najmenšie deti môžu zaujať hospodárske zvieratá. Deti sa môžu hrať so zvieratami, zatiaľ čo dospelí sa budú oboznamovať s históriou domu.

6.2.4 Anketa

Za účelom zistenia možného počtu návštevníkov skanzenu bol uskutočnený prieskum trhu. Prieskum bol vykonaný na Veľkonočnom jarmoku v roku 2016 formou ústnej ankety na vzorke opýtaných respondentov. Počet opýtaných respondentov bol 210, keďže sa na účasť v ankete nepodarilo presvedčiť viac ľudí. Opýtaní odpovedali na štyri otázky zamerané na ich vekovú skupinu, bydlisko, záujem o návštevu skanzenu v spojení s iným podujatím alebo návštevu samotného skanzenu. Odpovede respondentov sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách, z ktorých sú vytvorené grafy pre lepšiu prehľadnosť.

Respondenti žijúci v okrese Púchov			
Veková skupina	Navštívila skanzen v spojení s iným podujatím	Navštívila samotný skanzen	Nenavštívila skanzen
Do 25 rokov	8	14	5
Od 25 do 60 rokov	24	31	19
Nad 60 rokov	5	27	12

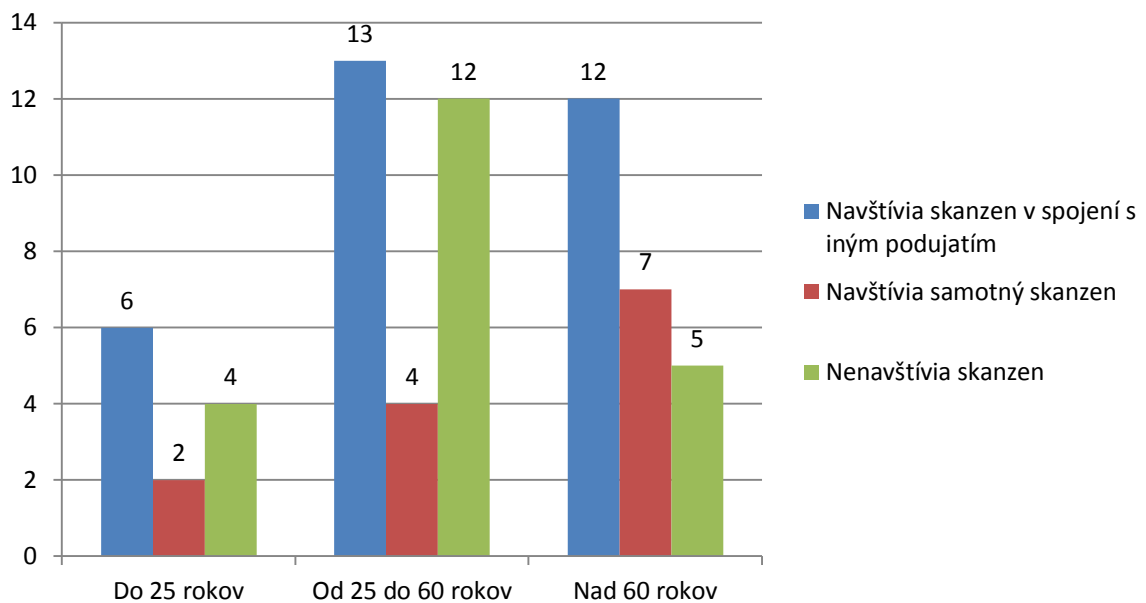
Tabuľka 3: Počet návštevníkov skanzenu žijúcich v okrese Púchov

Graf 3: Počet návštevníkov skanzenu žijúcich v okrese Púchov

Respondenti nežijící v okrese Púchov			
Veková skupina	Navštíví skanzen v spojení s iným podujatím	Navštíví samotný skanzen	Nenavštíví skanzen
Do 25 rokov	6	2	4
Od 25 do 60 rokov	13	4	12
Nad 60 rokov	12	7	5

Tabuľka 4: Počet návštevníkov skanzenu nežijúcich v okrese Púchov

Graf 4: Počet návštevníkov skanzenu nežijúcich v okrese Púchov

Odhad počtu návštevníkov jarmoku v priebehu celého dňa jeho trvania je 5 000 ľudí. Až 153 respondentov, z celkového počtu 210, odpovedalo kladne na otázku či navštíví skanzen. Najviac návštevníkov bude z okresu Púchov vo veku od 25 do 60 rokov, a to v počte 55 ľudí. Túto vzorku respondentov predstavujú najmä rodiny s deťmi. Ďalšou veľkou skupinou návštevníkov budú ľudia nad 60 rokov. 32 obyvateľov okresu Púchov nad 60 rokov odpovedalo, že majú záujem navštíviť skanzen, z čoho 27 ľudí navštíví skanzen cielene.

6.2.5 Financovanie

Celková cena rekonštrukcie bude približne 60 000 €. Cena sa odvíja od terajšieho stavu domu a bola stanovená na základe odhadu. Do celkovej ceny sú zahrnuté tieto položky rekonštrukcie:

- Odizolovanie základov domu
- Zrovnanie terénu a úprava chodníkov okolo domu
- Oprava fasádnej omietky, vrátane výmeny okien dverí a prekladov
- Výmena poškodených prvkov strechy a celková výmena strešnej krytiny
- Oprava komínu
- Kompletná výmena elektroinštalácie
- Oprava vnútorných omietok
- Ošetrovanie a náter drevenej stropnej časti
- Ošetrovanie a náter drevenej podlahy
- Rezervná položka na nepredvídateľné poškodenia 10 % z celkovej ceny

Projekt bude financovaný prostredníctvom Operačného programu Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika v rámci výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok s kódom INTERREG V-A SK-CZ/2016/03, ktorá bude uzatvorená 31.08.2016. Ide o prioritnú os 2 Kvalitné životné prostredie, investičnú prioritu 3 Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva, konkrétny cieľ 2.1 Zvýšenie atraktívnosti kultúrneho a prírodného dedičstva pre obyvateľov a návštevníkov cezhraničného regiónu. Tento program je financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, 2014)

Žiadateľom o nenávratný finančný príspevok bude občianske združenie Rozvoj Púchovského regiónu, založeného za účelom podpory rozvoja územia okresu Púchov. Hlavným cezhraničným partnerom projektu bude Regionální rozvojová agentura Východní Moravy, ktorá by v rámci projektu vytvorila stálu expozíciu obuvi Východnej Moravy v priestoroch Múzea Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, ktoré bude ďalším cezhraničným partnerom. Okrem vytvorenia skanzenu obuvníckej dielne a spomínanej expozície, bude ďalším výstupom projektu spracovanie spoločného propagačného printového materiálu a webového portálu zameraného na propagáciu oboch zariadení ako i tradície obuvníckeho priemyslu v regióne a zorganizovanie spoločnej exkurzie. Propagačný printový materiál bude mať podobu brožúry vo formáte A5, s 20 stranami a vyrobených bude 10 000 kusov v celkovej

hodnote asi 6 000 €. Približná cena spoločného webového portálu bude 3 000 €. Na spoločnú exkurziu budú zabezpečené dva autobusy, pričom jeden pôjde zo Slovenska do Čiech, kde sa uskutoční prehliadka stálej expozície obuvi. Následne sa oba autobusy presunú na Slovensko, kde účastníci exkurzie navštívia skanzen obuvníckej dielne. Pre účastníkov bude zabezpečená strava, sprievodcovia a spomienkové predmety. Hodnota exkurzie bude asi 4 000 €. Cena zariadenia stálej expozície bude stáť približne 15 000 €. Samotné financovanie projektu bude reflektovať pravidlá financovania pre prijímateľov Operačného programu Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika nasledovne:

Prijímateľ	Rozdelenie zdrojov	Výška príspevku zo zdrojov Interreg V-A SK-CZ		Výška spolufinancovania zo zdrojov žiadateľa
		zdroje EÚ (EFRR)	Štátny rozpočet	
Rozvoj Púchovského regiónu	Percentuálny pomer	85 %	10 %	5 %
	Rekonštrukcia a vybavenie skanzenu	51 000 €	6 000 €	3 000 €
	Webový portál	2 550 €	300 €	150 €
	Printový materiál	5 100 €	600 €	300 €
Regionálna rozvojová agentúra Východnej Moravy	Percentuálny pomer	85 %	0 %	15 %
	Expozícia obuvi Východnej Moravy	12 750 €	0 €	2 250 €
	Spoločná exkurzia	3 400 €	0 €	600 €

Tabuľka 5: Pravidlá financovania prijímateľov Operačného programu Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika

Celkový rozpočet projektu bude 88 000 €, z toho občianske združenie bude realizovať aktivity v hodnote 69 000 €, z ktorých 3 450 € bude výška spolufinancovania z vlastných zdrojov a zvyšných 65 550 € bude financovať EFRR a štátny rozpočet. Aktivity Regionálnej rozvojovej agentúry Východnej Moravy budú v celkovej výške 19 000 €, z toho 16 150 € je výška príspevku z EFRR a 2 850 € je financovaných z vlastných zdrojov žiadateľa.

Žiadosť o nenávratný finančný príspevok nie je možné momentálne vypísať, pretože na webovom portáli operačného programu je v súčasnosti dostupný len vzor tejto žiadosti, ktorý nie je editovateľný.

6.2.6 Realizácia

Výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok vhodná pre predmetný projekt bola vyhlásená dňa 22.04.2016 a uzatvorená bude 31.08.2016. Do tohto termínu je nutné projekt vrátane všetkých príloh podľa prílohy č. 2 výzvy: Zoznam povinných príloh k žiadosti o nenávratný finančný príspevok predložiť Spoločnému technickému sekretariátu – Slovenská republika pod Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Následne riadiaci orgán vykoná v rámci schvaľovacieho procesu žiadosti o nenávratný finančný príspevok administratívne overenie, odborné hodnotenie a výber projektov. Po vyhodnotení riadiaci orgán vydá rozhodnutie o poskytnutí nenávratného finančného príspevku a bude s konečnými prijímateľmi, teda občianskym združením Rozvoj Púchovského regiónu, Regionální rozvojovou agenturou Východní Moravy a Muzeem Juhovýchodní Moravy ve Zlíně, uzatvorená zmluva o nenávratnom finančnom príspevku, na základe ktorej môžu partneri začať projekt realizovať. Samotný začiatok realizácie projektu predpokladáme na začiatku roka 2017 a jej ukončenie datujeme do slávnostného otvorenia Skanzenu obuvníckej dielne počas Púchovského jarmoku v septembri 2017. Následne partneri projektu požiadajú o refundáciu oprávnených výdavkov na základe žiadostí o platbu. (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, 2016)

7 UMIESTNENIE INFORMAČNEJ TABULE NA VRCHU HRADISKO

Neďaleko obce Nosice stojí vrch Hradisko s výškou 566,7 m n. m. Celý kopec je zarastený lesnou vegetáciou, pričom prevažujú stromy ako buky a duby. Je vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku. Vrch tvorí príjemný turistický výstup, nachádzajúci sa v bezprostrednej blízkosti Púchova.

Najlepšia cesta k nemu vedie zo železničnej stanice v meste Púchov, z ktorej pokračuje cez Záskalie. Cestou sú aj orientačné šípky, ktoré dovedú návštevníka na vrchol nazývaný Hviezda. Druhá cesta vedie od priehradného múru vodnej nádrže Nosice. Pri priehrade sa nachádza aj malé parkovisko. Po prejení železničného prechodu vedie vpravo do kopca lesný chodník až na Hviezdu. Hviezda je skala nachádzajúca sa pod Hradiskom, je z nej výhľad na okolité kopce a pod ňou stojí stará budova rozhľadne, ktorá slúžila počas budovania priehrady ako meteorologická stanica. Na rázcestí chodníkov pod Hviezdou vedie chodník vpravo až na vrchol Hradiska.

Z krajského pamiatkového úradu v Trenčíne boli poskytnuté informácie, že Hradisko je archeologická lokalita, nachádzajúca sa v katastrálnom území Nosice. Je evidovaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 2224/1 ako Hradisko výšinné. Je datované do obdobia púchovskej kultúry. Celé územie je predmetom ochrany až do jej celkového preskúmania.

7.1 História

Na vrchu sa nachádza nálezisko nástrojov z minulosti, bolo tu objavené aj sídlisko púchovskej kultúry. Stálo tu hradisko, ktorého rozmery boli asi 80 x 40 m. Sú tu viditeľné aj pozostatky stien hradiska, ktoré predstavujú dva zemné valy, jeden vnútorný a jeden vonkajší. Vchod do hradiska vo vnútornom vale bol zo severovýchodnej strany a vo vonkajšom vale bol z južnej strany. Medzi valmi vedie aj cesta. Je možné ju pozorovať z hornej brány. Približne v polovici južného valu sa nachádza jama, slúžiaca pravdepodobne na zachytávanie dažďovej vody. Archeológovia skúmajúci pozostatky minulosti zistili, že sa na severozápadnej strane svahu nachádzalo aj osídlenie púchovskej kultúry. Obyvatelia tohto osídlenia mohli vybudovať toto hradisko pravdepodobne na svoju ochranu pred vpádom Germánov. Na vrchu bola nájdená keramika z 1. storočia nášho letopočtu, k asi najzaujímavej-

ším nálezom patrí železná sekera s tuľajkou, ktorá bola typická pre púchovskú kultúru, ďalej sa tu našla zápona opaska, ihla s uškom a iné. (Janas, 2006)

7.2 Informačná tabuľa

Cieľom projektu je umiestnenie informačnej tabule na vrchole Hradisko. Jej úlohou bude informovanie návštevníkov o histórii hradiska, v minulosti stojaceho na tomto mieste. Informačná tabuľa bude mať aj edukačnú a preventívnu funkciu, keďže bude obsahovať aj grafické a slovné upozornenie na nezákonné vyhľadávanie archeologických nálezov.

7.2.1 Umiestnenie

Vrchol Hradisko je podľa Geodetického a kartografického ústavu (2015) rozdelený na viaceré parcely. Severná väčšia časť vrcholu je situovaná v katastrálnom území obce Nosice pod číslom C 1441, a južná časť je v katastrálnom území Horných Kočkoviec pod číslom E 546.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (©2012) uvádza, že parcela číslo C 1441, patrí do národného kultúrneho dedičstva. Ak by tabuľa bola umiestnená na tejto parcele, bude potrebné povolenie z Krajského pamiatkového úradu v Trenčíne na osadenie informačnej tabule. Výkopové práce, potrebné na osadenie tabule, by museli byť podmienené archeologickým výskumom. Toto by značne zvýšilo náklady na jej osadenie. Z dôvodu šetrenia času a finančných prostriedkov, bol vybraný bod na parcele číslo E 546. Tento bod sa určoval pomocou GPS navigácie. GPS súradnice bodu sú 49.11716, 18.36667.

Podľa Geodetického a kartografického ústavu v Bratislave (2015) je vlastníkom pozemku E 546 celkom 278 ľudí, ale spravuje ho Urbár p. s. Horné Kočkovce, od ktorého bol získaný Súhlas zástupcu vlastníkov s umiestnením informačnej tabule na pozemku. Parcela je evidovaná ako lesný pozemok s rozlohou 110 046 m² v liste vlastníctva 2853. Súhlas zástupcu vlastníkov s umiestnením informačnej tabule na pozemku je uvedený v prílohe I.

Neskôr by sa, pre lepšiu informovanosť návštevníkov, umiestnila aj informačná šípka na rázcestie pod Hviezdou., ktorá by nasmerovala návštevníkov na Hradisko. Šípka bude umiestnená na rázcestie, pretože z pozorovania sa vie, že najviac návštevníkov prichádza na Hviezdu, z ktorej pokračujú na Hradisko.

7.2.2 Technický výkres informačnej tabule

Tabuľa bude pripevnená na hrubú drevenú stojku z agátového dreva, kvôli trvácnosti dreva. Nad tabulou bude umiestnená strieška pre lepšiu odolnosť proti poveternostným podmienkam. Náučný text a grafické spracovanie bude umiestnené na plechovom paneli. Na osadenie bude potrebné vykopať jednu jamu do hĺbky 50 cm. Do tejto jamy bude stojka tabule zaliata betónom. Technický výkres informačnej tabule je uvedený v prílohe II.

7.2.3 Financovanie

Celková cena tabule predstavuje sumu približne 250 €. Pričom táto suma zahŕňa náklady spojené s výrobou stojky a ostatných drevených častí, spracovanie grafickej podoby a umiestnenie potlače na plechový panel. V sume sú započítané aj náklady na ostatný materiál, ako štrk a cement, náklady spojené s vývozom tabule na vrchol.

Na získanie potrebných financií, bola zaslaná žiadosť Projekt obnovy národnej kultúrnej pamiatky - informačná tabuľa na hradisku v Nosiciach. V žiadosti je presne opísaný projekt umiestnenia informačnej tabule. Sú k nej pripojené potrebné prílohy, ako mapa s vyznačeným umiestnením tabule, technický náčrt a súhlas vlastníka pozemku. Žiadosť o projekt je uvedená v prílohe III.

7.2.4 Realizácia

V súčasnosti sa čaká na schválenie žiadosti o projekt zo strany mesta. Po schválení žiadosti sa začne s realizáciou projektu. Dajú sa zhotoviť potrebné drevené a kovové časti tabule a jej grafická podoba. Po zhotovení týchto častí ostáva samotné osadenie informačnej tabule. Predpokladaný termín osadenia je september 2016.

ZÁVER

Cieľom tejto bakalárskej práce boli dva projekty, ktoré mali prispieť k rozvoju cestovného ruchu v okrese Púchov. Prvým bolo vytvorenie a rekonštrukcia skanzenu v okrese Púchov a druhým umiestnenie informačnej tabule na vrchu Hradisko. Oba boli zamerané na zachovanie a oboznámenie návštevníkov s históriou mesta a jeho blízkeho okolia. Pred samotným vypracovaním projektov predchádzala socioekonomická analýza mesta Púchov a následne bola vykonaná analýza súčasného stavu cestovného ruchu v okrese Púchov. Zo zistení bolo rozhodnuté tieto projekty vypracovať.

Pred vypracovaním projektov a analýzami predchádzala teoretická príprava. Najskôr boli vysvetlené základné pojmy, po ktorých nasledovali formy a druhy cestovného ruchu. Ďalším dôležitým dokumentom bola Stratégia rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike. Tá popisuje cestovný ruch na Slovensku a programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 - 2016. Ďalej vysvetľovala prvky, ktoré sú neskôr použité v praktickej časti.

Nasledovala praktická časť, v ktorej boli teoretické poznatky aplikované a zo zistení vypracované projekty. Analýza súčasného stavu cestovného ruchu v okrese Púchov bola zameraná na jarmoky a ich porovnanie, čo prispelo k záveru, že jarmoky budú vítaným podujatím, počas ktorého sa môže zvýšiť počet návštevníkov skanzenu. Projekt návrhu skanzenu prebiehal bez problémov avšak je fiktívny, ale založený na skutočných faktoch. Jeho dokončenie sa neuskutoční z dôvodu, že majiteľka domu si to neželá.

Projekt osadenia informačnej tabule na vrchu Hradisko predchádzali viaceré komplikácie, ktoré sa museli riešiť. Pôvodne mal byť vypracovaný projekt na vybudovanie rozhľadne na vrchu Hradisko, ktorý bol po zistení, že Hradisko je národná kultúrna pamiatka zrušený a nahradený projektom umiestnenia informačnej tabule na vrchu Hradisko. Vďaka pomoci miestnych nadšencov histórie slovanských a keltských hradísk je v súčasnosti projekt na najlepšej ceste k dokončeniu. Je vypracovaný technický výkres informačnej tabule a v súčasnosti sa čaká na schválenie žiadosti o projekt zo strany mesta, ktoré ak odsúhlasí projekt poskytne požadovanú sumu na uskutočnenie tohto projektu. Bol získaný súhlas zástupcu vlastníkov pozemku, čo predstavovalo taktiež problém, kvôli nezrovnalostiam na katastrálnom úrade. Ten bol nakoniec vyriešený opäť za pomoci nadšencov histórie slovanských a keltských hradísk a Urbáru p. s. Horné Kočkovce, ktorý odsúhlasil umiestnenie informačnej tabule na pozemku v katastrálnom území Horných Kočkoviec.

Zástupca Urbáru p. s. Horné Kočkovce mal pozitívny postoj aj k vybudovaniu rozhľadne na vrchu a to rovno z dvoch dôvodov. Prvým je, samozrejme, turistické využitie rozhľadne, čo by prilákalo viac návštevníkov do okresu a to najmä do kúpeľov v Nimnici, pretože sa nachádzajú v blízkosti vrchu Hradisko. Druhý spôsob využitia by bol technického charakteru, keďže urbár spravuje lesy by rozhľadňa slúžila ako pozorovacie stanovisko pre požiarne hliadky. To by prispelo k šetreniu času, nákladov a hlavne bezpečnosti v okolitých lesoch.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BOROVSKÝ, Juraj et al. *Cestovný ruch: trendy a perspektívy*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008, 280 s. ISBN 978-80-8078-215-3.
- CK EPIC Dohňany. *O nás* [online]. Dohňany: CK EPIC Dohňany, ©2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://www.ckdohnany.sk/>
- Farnosť Púchov. *História farnosti* [online]. Púchov: Rímskokatolícky farský úrad, ©2010 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://puchov.fara.sk/>
- Geodetický a kartografický ústav Bratislava. *Nosice - Hradisko* [online]. Bratislava: Geodetický a kartografický ústav Bratislava, 2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.gku.sk/>
- GOELDNER, Charles R. et al. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2014, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2.
- Hrad Lednica. *História a súčasnosť hradu Lednica* [online]. Nové Mesto nad Váhom: Martinisko, ©2012-2016 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.hradlednica.sk/>
- JANAS, Karol. *Púchov*. 1. vyd. Púchov: Assa, 2006, 311 s. ISBN 80-969574-1-4.
- Kúpele Nimnica. *Volný čas* [online]. Nimnica: Kúpele Nimnica [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://www.kupelenimnica.sk/>
- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. *Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020* [online]. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, 2013 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: www.telecom.gov.sk/
- Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Občianske združenia* [online]. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ©2016 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/>
- Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně. *Muzeum* [online]. Zlín: Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, ©2011 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.muzeum-zlin.cz/cs/>
- Muzeum.sk. *Slovenské sklárske múzeum Lednické Rovne* [online]. [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.muzeum.sk/>
- Naše Považie. *O nás* [online]. Púchov: Naše Považie, [2007] [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.nasepovazie.sk/>

- Nosice. *Priehrada Mládeže* [online]. Nosice: Trník, ©2011 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://nosice.webnode.sk/>
- Pamiatkový úrad Slovenskej republiky. *Pamiatkový objekt - podrobnosti* [online]. Bratislava: Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, ©2012 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://www.pamiatky.sk/sk>
- Priatelia historických parkov a záhrad. *Aspremont - Linden park v Lednických Rovniach* [online]. Bratislava: Národný Trust, 2007 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.historickeparky.nt.sk/>
- Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2014 - 2020. *Manuál prípravy a implementácie projektu / časť pre žiadateľa program spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika* [online]. Bratislava: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, 2016 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.sk-cz.eu/>
- Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika Česká republika. *INTERREG V-A SLOVENSKÁ REPUBLIKA - ČESKÁ REPUBLIKA* [online]. Bratislava: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, 2014 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.sk-cz.eu/>
- Puchovo dedičstvo. *Dejiny, súčasnosť a budúcnosť železnice na trati Púchov - Považská Bystrica* [online]. Púchov: Puchovo dedičstvo, 2012 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://puchovodedicstvo.sk/>
- Puchovo dedičstvo. *Florián A. Balogh a Kaplnka v Horných Kočkovciach* [online]. Púchov: Puchovo dedičstvo, 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://puchovodedicstvo.sk/>
- Puchovo dedičstvo. *Stručné dejiny a prítomnosť župného domu* [online]. Púchov: Puchovo dedičstvo, 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://puchovodedicstvo.sk/>
- Púchovská dolina. *Púchovská dolina* [online]. Dohňany: Púchovská dolina [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://www.puchovskadolina.sk/cms/show.php?idd=7998>
- Púchovská dolina. *Turistické trasy* [online]. Dohňany: Púchovská dolina [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://www.puchovskadolina.sk/cms/show.php?idd=7998>
- Regionálna politika Inforegio. *Európsky fond regionálneho rozvoja* [online]. Brussels: European Commission, 2014 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/

- Regionální rozvojová agentura Východní Moravy. *Profil společnosti* [online]. Zlín: Regionální rozvojová agentura Východní Moravy, ©1998-2016 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.rravm.cz/>
- ROBINSON, Peter et al. *Tourism*. 1st ed. Oxfordshire: CAB International, 2013, 525 p. ISBN 978-17806-4297-0.
- RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. 3. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2009, 187 s. ISBN 978-80-7418-028-6.
- Slovenská agentúra pre cestovný ruch. *Marketingová stratégia Slovenskej agentúry pre cestovný ruch* [online]. Bratislava: Slovenská agentúra pre cestovný ruch, 2013 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.sacr.sk/>
- SLOVENSKO. Zákon č. 91/2010 Zb. z 3. marca 2010 o podpore cestovného ruchu. In: Zbierka zákonov. 2013, čiastka 99, Dostupný tiež z: <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=114451>
- Spoznaj.eu. *Vážska cyklomagistrála 1. časť* [online]. Koš'án, 2008 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.spoznaj.eu/>
- Visit Púchov. *Kaplnka Augustína Balogha v Púchove* [online]. Púchov: Mesto Púchov [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.visitpuchov.sk/sk>
- Visit Púchov. *Mesto Púchov* [online]. Púchov: Mesto Púchov [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.visitpuchov.sk/sk>
- Visit Púchov. *Náučný chodník "Tri skaly"* [online]. Púchov: Mesto Púchov [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.visitpuchov.sk/sk>
- Visit Púchov. *Okres Púchov* [online]. Púchov: Mesto Púchov [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.visitpuchov.sk/sk>
- Visit Púchov. *Púchov* [online]. Púchov: Mesto Púchov [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.visitpuchov.sk/sk>
- Visit Púchov. *Púchovská skala – najznámejšie nálezisko Púchovskej kultúry* [online]. Púchov: Mesto Púchov [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.visitpuchov.sk/sk>
- Výskumná agentúra. *Nenávratný finančný príspevok* [online]. Bratislava: Výskumná agentúra, ©2007-2011 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.asfeu.sk/agentura/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

WTO	World Tourism Organization.
AIEST	Association Internationale d'Experts Scientifiyue du Tourisme.
SR	Slovenská republika.
HDP	Hrubý domácí produkt.
EÚ	Európska únia.
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
V4	Vyšehradská skupina.
Z. z.	Zbierka zákonov.
LEADER	Linky akcií pre rozvoj vidieckej ekonomiky.
CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou.
NUTS	Nomenclature des Unitées Territoriales Statistiques.
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja.
Zb.	Zbierka.
a. s.	Akciová spoločnosť.
GPS	Globálny lokalizačný systém
p. s.	Pozemkové spoločenstvo.

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1: Porovnanie počtu predávajúcich na jarmokoch v okrese Púchov v roku 2015	43
Graf 2: Ekonomický dopad jarmokov na obce v okrese Púchov v roku 2015	44
Graf 3: Počet návštevníkov skanzenu žijúcich v okrese Púchov	48
Graf 4: Počet návštevníkov skanzenu nežijúcich v okrese Púchov	49

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Porovnanie počtu turistov krajín V4 a Rakúska za roky 2007 - 2011 (v tis.) (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2013, s. 10).....	24
Tabuľka 2: Porovnanie počtu predávajúcich a ekonomického dopadu jarmokov v okrese Púchov v roku 2015.....	43
Tabuľka 3: Počet návštevníkov skanzenu žijúcich v okrese Púchov	48
Tabuľka 4: Počet návštevníkov skanzenu nežijúcich v okrese Púchov	49
Tabuľka 5: Pravidlá financovania prijímateľov Operačného programu Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika	51

SEZNAM PŘÍLOH

- PI Súlhas zástupcu vlastníkov s umiestnením informačnej tabule na pozemku
- PII Technický výkres informačnej tabule
- PIII Žiadosť o dotáciu

PŘÍLOHA P I: SÚHLAS ZÁSTUPCU VLASTNÍKOV S UMIESTNENÍM INFORMAČNEJ TABULE NA POZEMKU

URBÁR p.s.
HORNÉ KOČKOVCE
IČO: 31 897 193
DIČ: 2020 611 648

Spoločenstvo vlastníkov parcely číslo 546 v katastrálnom území Horné Kočkovce

Občianske združenie Hradiská
Dolná Mariková 244
018 02

Súhlas zástupcu spoluvlastníkov s umiestnením informačnej tabule na pozemku

Týmto ako zástupca spoluvlastníkov parcely číslo 546 vo výmere 110 046 m², lesný pozemok, nachádzajúcej sa v katastrálnom území Horné Kočkovce, okres Púchov, zapísanej na LV 2853 vydávame občianskemu združeniu Hradiská súhlas na umiestnenie 1 kusu informačnej tabule o hradisku na vrchu Hradisko na predmetnom pozemku.

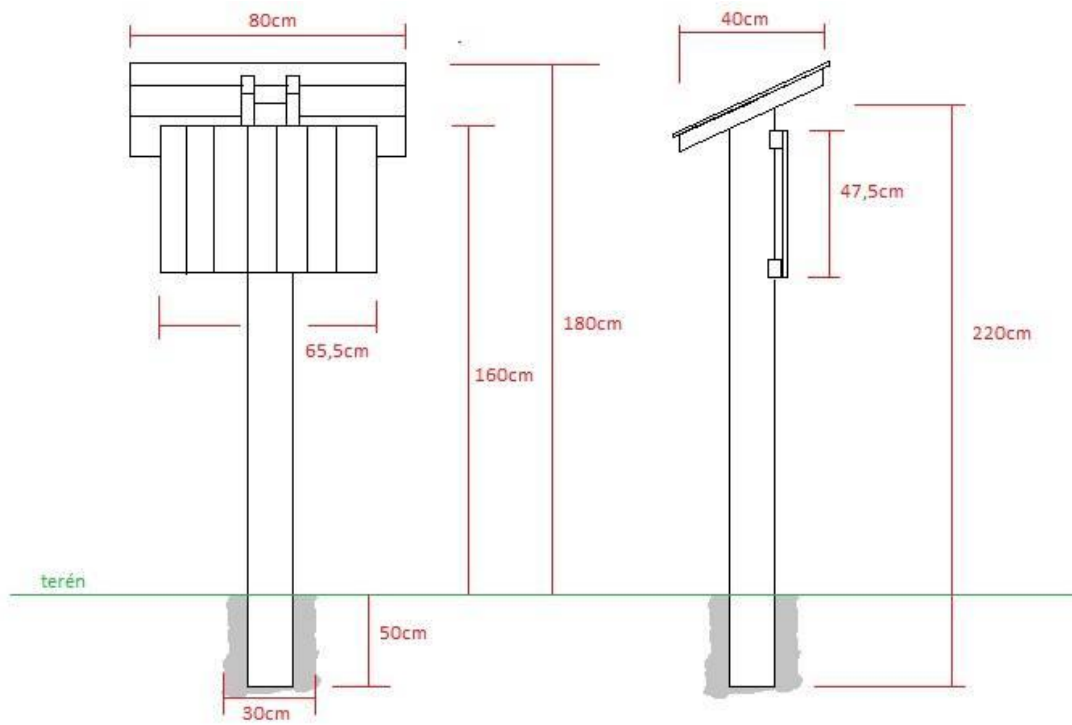
V Púchove dňa 22. 04. 2016

URBÁR p.s.
HORNÉ KOČKOVCE
IČO: 31 897 193
DIČ: 2020 611 648

.....
podpis

PŘÍLOHA P II: TECHNICKÝ VÝKRES INFORMAČNÍ TABULE

PŘÍLOHA P III: ŽIADOSŤ O DOTÁCIU

Občianske združenie Hradiská, Dolná Mariková 244, 01802, IČO: 42276659

Mesto Púchov

Štefánikova 821/21

020 01 Púchov

Projekt obnovy národnej kultúrnej pamiatky - informačná tabuľa na hradisku v Nosiciach

V mene Občianskeho združenia Hradiská Vám predkladám projekt umiestnenia 1 kusu informačnej tabule na lokalitu Hradisko v katastri obce Nosice.

Tabuľa bude umiestnená pred vstupom do areálu hradiska a jej cieľom je oboznámiť návštevníkov s históriou hradiska a archeologických kultúrach, ktoré v minulosti na hradisku žili. Zasielam Vám plánik hradiska a prístupovej cesty na hradisko, na ktorom je vyznačené miesto, na ktoré plánujeme tabuľu umiestniť.

Text tabule bude po odbornej a gramatickej stránke korigovaný archeológom. Bude umiestnený na plechovom paneli, na ktorom bude kvalitná farebná potlač, odolná voči poveternostným podmienkam. Nad ňou je drevená ochranná strieška.

Konštrukcia tabúľ je vyrobená z agátového dreva, ktoré má mimoriadne veľkú trvácnosť proti poveternostným vplyvom. Jej zapustenie do zeme je riešené tak, aby pri jej osadení postačovalo vyhlbiť vždy iba 1 jamu, čím je zabezpečené, že do archeologickej lokality sa vykoná iba minimálne množstvo zásahov. Rozmery a tvar tabúľ ako aj výkopov sú zrejmé z priloženého schematickeho nákresu.

Pokiaľ ide o vizualizáciu jednotlivých tabúľ, tieto Vám ako obrázkové súbory vo formáte jpg môžu byť zaslané na e-mailovú adresu, ktorú požiadate. Je ich možné si prezrieť tiež na stránke združenia <http://hradiska333.blogspot.sk/> Každá tabuľa okrem samotnej informácie o hradisku obsahuje tiež grafické a slovné upozornenie na nezákonnosť vyhl'adávania kovových archeologických nálezov s detektormi kovov, čím tabule zabezpečujú aj edukatívnu a preventívnu funkciu v záujme ochrany archeologických lokalít.

Cena tabule predstavuje sumu cca 250,- Eur, pričom táto cena odráža výrobné náklady na vytvorenie celej tabule a jej osadenie. Touto cestou Vás preto žiadame o poskytnutie požadovanej sumy na výrobu a osadenie tabule. V prípade, ak táto suma nám bude zo strany mesta poskytnutá, na tabuli bude uvedené, že bola realizovaná s finančnou pomocou mesta Púchov a bude tam uvedený aj erb mesta.

Prosím o zaslanie predmetného súhlasného stanoviska v čo najkratšom čase **na adresu:**

OZ Hradiská, Dolná Mariková 244, 018 02, a o jej elektronické zaslanie na emailovú adresu orgon333@gmail.com.

V Dolnej Marikovej dňa, 20. 4. 2016

JUDr. Peter Jenčík

Riaditeľ OZ Hradiská

Príloha:

1. Mapka s vyznačeným umiestnením tabule
2. Technický nákres tabúľ
3. Fotografia niekoľkých z našich tabúľ, ktoré sme osadili na iných archeologických lokalitách
4. Súhlas vlastníka pozemku